



เวทีสานพลังชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
ครั้งที่ ๒ ประจำปี ๒๕๖๑

“ศาสตร์ของพระราชากับการสร้างเสริมสุขภาวะชุมชน”

เอกสารประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบนิเวศชุมชน
เทศบาลตำบลนาป่าแซง อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ
ระหว่างวันที่ ๑-๓ มีนาคม ๒๕๖๑



สถานะสุขภาพของชุมชน

ด้านสังคม

สถานการณ์การอยู่อาศัย
ของครัวเรือนผู้สูงอายุในชุมชน

- ผู้สูงอายุอยู่ร่วมกับลูกหลานหรือญาติ ๙๒.๒๐%
- ผู้สูงอายุอยู่ร่วมกับพี่น้องชาย ๓.๖๕%
- ผู้สูงอายุอยู่เพียงลำพัง ๓.๑๕%
- ผู้สูงอายุเป็นผู้ให้การดูแลสนับสนุนในครอบครัวที่การหรือยังไม่พร้อมหรือช่วยเหลือของใจจำกัด ๑.๒๒%

สถานภาพสมรส

- ชาย ๒๙.๙๒ คน หญิง ๒๙.๙๒ คน
- สถานภาพสมรส ชาย ๑๐๐ คน : หญิง ๙๙ คน

การจ้างงาน

- จำนวนครัวเรือนรวม ๑,๕๕๗ ครัวเรือน
- ผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ๑๒ คน
- ผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ๑๒ คน
- ผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ๑๒ คน
- ผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ๑๒ คน

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ผู้สูงอายุที่เข้าถึงบริการสุขภาพ ๑๐๐%
- ผู้สูงอายุที่เข้าถึงบริการสุขภาพ ๑๐๐%
- ผู้สูงอายุที่เข้าถึงบริการสุขภาพ ๑๐๐%

ด้านเศรษฐกิจ

รายได้

- รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร ๖,๕๙๗ บาทต่อปี
- รายได้เฉลี่ยต่อหัวครัวเรือน ๒๒,๖๓๕ บาทต่อปี

การออม

- ครัวเรือนที่มีเงินออม ๕๕.๕๕%
- ครัวเรือนที่มีเงินออม ๕๕.๕๕%
- ครัวเรือนที่มีเงินออม ๕๕.๕๕%

ด้านสาธารณสุข

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

ด้านสุขภาพ

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

ด้านสภาพแวดล้อม

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

ด้านความปลอดภัย

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

ด้านการศึกษา

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%

การเข้าถึงบริการสุขภาพ

- ๑๐๐%
- ๑๐๐%
- ๑๐๐%



๑. ข้อมูลสถานะสุขภาพของชุมชน

๑.๑ ข้อมูลทั่วไปพื้นที่

ตำบลนาป่าแขง มี ๑๐ หมู่บ้าน ประชากรทั้งหมด ๕,๘๗๗ คน ครั้วเรือน ๑,๕๕๗ ครั้วเรือน มีพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ทั้งหมด ๕๐,๘๓๗.๕๐ ไร่(๘๑.๓๕ ตร.กม.) มีการแบ่งประเภทการใช้ดินในตำบล คือ ที่อยู่อาศัย ๑,๖๘๑.๒๕ ไร่ (๒.๖๙ ตร.กม.) เกษตรกรรม ๒๙,๐๖๕.๒๕ ไร่ (๕๖.๔๙ ตร.กม.) ธุรกิจการค้า ๑๒.๕ ไร่ (๐.๐๒ ตร.กม.) สถานศึกษา ๑๓๗.๕ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) ศาสนสถาน ๑๕๐ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) สถานที่ราชการ ๒๕ ไร่ (๐.๐๔ ตร.กม.) ถนนและที่สาธารณะ ๑,๐๐๐ ไร่ (๑.๖ ตร.กม.) อุตสาหกรรม ๑๘.๗๕ ไร่ (๐.๐๓ ตร.กม.) แหล่งน้ำ ๑๘๗.๕ ไร่ (๐.๓๐ ตร.กม.) และป่าไม้ ๑๘,๕๖๘.๗๕ (๒๙.๗๑ ไร่) มีแหล่งน้ำธรรมชาติ ๑๔๘ แห่ง ลำห้วย ๑๕ แห่ง บ่อน้ำตื้น ๒๙ แห่ง ผาย ๑๓ แห่ง สระน้ำ ๒๖ แห่ง บ่อลาดดิน ๕๗ แห่ง ประปา ๑๑ แห่ง มีโรงเรียนในพื้นที่ ๕ แห่ง มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ๗ แห่ง มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ๒ แห่ง มีวัด ๑๐ แห่ง ถนนทั้งหมด ๑๖๐ เส้น กลุ่มอาชีพ ๗๔ กลุ่ม

๑.๒ ข้อมูลด้านสังคม

จากระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) พบว่า ประชาชนในตำบลนาป่าแขงมีขนาดครอบครัวที่มีสมาชิกเฉลี่ย ๔ คนต่อครัวเรือน และมีสถานศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๕ แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๗ ศูนย์ ซึ่งเด็กในพื้นที่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาสูงสุดคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๒๐ รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นคิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๒ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖๖ ตามลำดับ พร้อมทั้งมีระดับ สุขภาพเฉลี่ย ๗.๙๓ จาก ๑๐ (จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานปี ๒๕๕๙) โดยที่สถานศึกษาในพื้นที่ได้จัดการเรียนการสอนตามที่ สพร.กำหนดและนอกจากนั้นยังจัดให้มีการเรียนรู้นอกห้องเรียนโดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในกิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยการนำใช้ทุนและศักยภาพในพื้นที่มาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ เช่นการแกะสลักจากผลผลิตทางการเกษตร การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เพื่อให้เด็กมีความรู้ขั้นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหากจบการศึกษาไป จากกระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทำให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่เกิดการร่วมตัวกันเพื่อจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนตำบลนาป่าแขงเพื่อเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาที่เกิดจากเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เช่นการป้องกันการทะเลาะวิวาท การท้องก่อนวัยอันควร เป็นต้น

ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคณาปาแขงจะเน้นการเข้าถึงสวัสดิการ การได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึงผ่านกองทุนไถนาป่าแขงปลัดกัน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาป่าแขง กองทุนการศึกษา กองทุนหมู่บ้าน และกองทุนสงเคราะห์ราษฎร เป็นต้น โดยมีการบูรณาการร่วมกันระหว่าง ๔ องค์กรหลักในพื้นที่ซึ่งประกอบด้วย ท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงาน และประชาชนโดยมีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วยระยะสุดท้าย มอบทุนการศึกษาให้กับเด็กเรียนดีแต่ยากจน ผู้ยากไร้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติธรรมชาติ และผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยจะมอบทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเบื้องต้น การจัดให้มี อสม. ผู้นำชุมชนให้การดูแลอย่างใกล้ชิดในกรณีที่เป็นผู้ป่วยเรื้อรังหรือผู้ป่วยติดเตียงให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจทาง รพ.สต.ให้ความช่วยเหลือในด้านสิทธิการรักษาจากบัตร ๓๐ บาทเป็นบัตรสวัสดิการประชาชนที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษากรณีเจ็บป่วย นอกจากนี้ยังจัดให้มีสวัสดิการในการรับส่งผู้ป่วย ผู้สูงอายุในการเข้ารับการรักษาด้วยการบริการของหน่วยบริการแพทย์ฉุกเฉินเทศบาลตำบลนาป่าแขง (EMS) จากกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชน การสอดส่องดูแลทำให้คนในชุมชนตำบลนาป่าแขงอยู่ร่วมกันด้วยสังคมที่เกื้อกูลกัน

๑.๓ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจระดับครัวเรือนของประชาชนในพื้นที่ มีลักษณะในการจัดการตนเอง มีอาชีพหลัก อาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนโดยประชาชนในตำบลนาป่าแขงมีรายได้เฉลี่ย ๒๑๖,๒๙๔ บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีรายได้เฉลี่ย ๖๘,๙๗๑ บาทต่อคนต่อปี (จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานปี ๒๕๕๙) โดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม การทำนาปลูกข้าวพันธุ์ข้าวที่ นิยมปลูกคือ ข้าวเหนียว กข.๖ ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ข้าวไรท์เบอร์รี่ การทำไร่ มีการปลูกอ้อย มันสำปะหลัง ไร้สตรอเบอร์รี่ และข้าวโพดกระจายอยู่ทั้งตำบล การทำสวนมี สวนปาล์ม สวนยางพารา และสวนไม้ มีการเลี้ยงโค-กระบือ จำนวนมากในหมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๑๐ นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมีโรงสีข้าวเสริมให้กลุ่มสตรีที่สนใจในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มทอผ้า กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มปลูกผักเป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๔ รองลงมาคือรับจ้างทั่วไปร้อยละ ๑๙.๕๙ และพนักงาน/ลูกจ้างเอกชน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๓ โดยทางคณะกรรมการไถนาป่าแขงปลัดกันเล็งเห็นความสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่จึงได้ประสานข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับงบประมาณในการจัดหาแหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรให้กับประชาชนในพื้นที่จึงได้ผลักดันให้เกิดการจัดตั้งตลาดต่อต่อชุมชนนาป่าแขงขึ้น โดยจะเปิดตลาดในทุกวันอังคาร พฤหัสบดี และวันอาทิตย์นอกจากการจัดตั้งตลาดแล้วเครือข่ายเกษตรกรยังรวมตัวกันเพื่อหนุนเสริมการสร้างความมาตรฐานของสินค้า การพัฒนาช่องทางทางการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยกระบวนการช่วยเหลือกันของกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่

๑.๔ ข้อมูลด้านสุขภาพ

ตำบลนาป่าแขงมุ่งเน้นความสำคัญในการดูแลสุขภาพของคนในชุมชนให้ครอบคลุมทุกด้าน ทุกมิติจากระบบข้อมูลตำบลพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ ไอ ใช้และเจ็บคอ จำนวน ๖๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๙๙ รองลงมาคือ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ จำนวน ๓๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖๙ ภาวะฉุกเฉินที่ต้องรักษาของประชาชนตำบลนาป่าแขง คือ เหนื่อย อ่อนเพลีย ไม่มีแรง จำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๘๒ รองลงมาคือบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๗ การเจ็บป่วยเรื้อรังของประชาชนในตำบล พบว่าเป็นโรคเบาหวาน ๑๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕๒ และโรคความดันโลหิตสูง ๑๕๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๓๑.๘๗ และจากข้อมูลของ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพมีผู้ป่วยทาง จิตที่ได้รับดูแล ๗ คน ซึ่งจะพบในกลุ่มวัยเด็ก วัยแรงงานในภาคเกษตรกรรม และผู้สูงอายุ ทำให้เทศบาลตำบลนาป่าแขงร่วมกับ ๔ องค์กรหลักในพื้นที่ได้ปรึกษาหารือกันเพื่อจัดการกับปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นโดยมุ่งเน้นการจัดการเชิงรุก ผ่านการดูแลของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รพ.สต. ผู้นำชุมชนในการออกตรวจเยี่ยม การอบรมให้ความรู้ การรณรงค์ การเจาะเลือดตรวจคัดกรองสารพิษตกค้างของเกษตรกรโดยโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ช่วยกันทำ ความสะอาดร่องระบายน้ำภายในหมู่บ้าน การออกพ่นหมอกควันกำจัดยุงลายของพื้นที่ โดยใช้สัญลักษณ์การตรวจประเมินพื้นที่จากโครงการ ธง ๓ สีของกองทุน สปสช.เช่น เมื่อตรวจพบครั้งแรกให้สีเขียว ๒ ครั้งสีเหลือง ๓ ครั้งสีแดง แต่ละสีจะมีมาตรการในการดำเนินการที่แตกต่างกัน เป็นต้น จากการทำงานเชิงรุกและการบูรณาการทำงานร่วมกันของชุมชนนำมาสู่การสร้างเครือข่ายดูแลสุขภาพโดยชุมชน (การดูแล ๕ กลุ่มวัย) โดยกลุ่มเด็กแรกเกิดถึง ๕ ปีจะมีการดูแลช่วยเหลือติดตามอย่างต่อเนื่องโดย “ชมรมแม่บ้าน” โดยที่ อสม.๑ คนจะจับคู่กับหญิงตั้งครรภ์และเด็กเพื่อให้การติดตามและช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง “ชมรมนางฟ้า” จะดูแลในกลุ่มเด็กตั้งแต่ ๖-๑๔ ปี จะเป็นการติดตามประเมินผลพัฒนาการการเจริญเติบโตของเด็กระหว่าง อสม.ร่วมกับโรงเรียน “ชมรมทูนีนัมเบอร์วัน” จะดูแลในกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นการดำเนินการระหว่างสภาเด็กและเยาวชนร่วมกับผู้นำชุมชนในการเฝ้าระวังด้านยาเสพติด การตั้งครุฑก่อนวัยอันควร และปัญหาสุขภาพจากการทะเลาะวิวาท “วัยทำงาน” อายุ ๒๒-๕๙ ปีในช่วงนี้จะเป็นการช่วยเหลือและป้องกันภาวะเสี่ยงจากการทำงาน การประกอบอาชีพ การป้องกันโรคเรื้อรัง โดย อสม.รพ.สต.จะทำหน้าที่ในการตรวจคัดกรองและให้คำแนะนำในการดูแลตนเองและกลุ่ม “ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้พิการและผู้ป่วยระยะสุดท้าย ”มีอาสาสมัคร Care giver อสม.

๑.๕ ข้อมูลด้านการเมืองการปกครอง

เทศบาลตำบลนาป่าแขงมีพื้นที่ในเขตการปกครองทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านมีกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน ๑๐ คน ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลนาป่าแขงเพื่อตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลโดยมีบทบาทในการ ตรวจสอบ ใช้เองเพื่อสร้างความเป็นเจ้าของและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน ในด้านความร่วมมือการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน ๑,๙๒๗ คน จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น ๒,๗๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๖๖ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมจากการประชุมประชาคมจัดทำแผนหรือการประชุมปรึกษาหารือต่างๆ ประชาชนในพื้นที่พบว่าประชาชนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมถึงร้อยละ ๘๐ ของจำนวนประชากรทั้งหมดจะเห็นได้จากการเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การออกแบบวางแผนการแก้ไขปัญหายของชุมชนในรูปแบบของ “คณะทำงานไถนาป่าแขงปลัดกัน” ที่มีคณะทำงานจากทุกภาคส่วนรวม ๕๙ คนที่มีการประชุมร่วมกันเป็นประจำทุกเดือนและการส่งต่อข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนทราบผ่านหอกระจายข่าวเพื่อให้นักในชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงจึงเป็นเหตุให้คนในตำบลนาป่าแขงอยู่ร่วมกันด้วยสังคมที่เกื้อกูลกันนำมาสู่การจัดทำแบบแผนชุมชนผ่านกลไกประชาคมที่มีการให้การยอมรับจากเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนในพื้นที่สู่การจัดทำ ธรรมนูญสุขภาพของชุมชนตำบลนาป่าแขงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณาปาแขงโดยการนำใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในพื้นที่ช่วยกันออกแบบและนำไปใช้ร่วมกัน

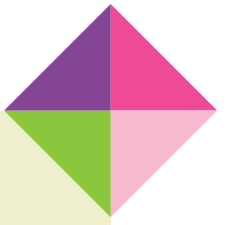
๑.๖ ข้อมูลด้านสภาวะแวดล้อม

ประชากรของเทศบาลตำบลนาป่าแขงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและจัดการปัญหา ด้านการจัดการขยะ ๑,๓๕๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๙ ด้านมลพิษ ๕๓๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔๓ การ จัดการน้ำ ๑,๓๓๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๒๙ การจัดการดินเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมี ซึ่งมี จำนวน ๓๓๔ คน ร้อยละ ๖๒.๔๓ โดยมีสถานะสำคัญดังนี้

(๑) สภาพดิน มี ๒ แบบ แบบแรกเป็นดินร่วนปนทรายใช้ทำนา ปลูกพืชไร่ และไม่ไถไม่ไถม น้ำ ในพื้นที่ของหมู่ ๓ บ้านโคกพระ จนพื้นที่บางส่วนไม่สามารถทำการเกษตรได้ แบบที่สองเป็นดินหินชั้นล่างซึ่งทำได้เฉพาะปลูกข้าวและพืชไร่ อยู่ใหญ่ ๘ บ้านค้ายาง จึงทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ปรับปรุงบำรุงดินขึ้นโดยเจ้าหน้าที่จากกรมพัฒนาที่ดินได้เข้ามาให้ความรู้ในการ ปรับปรุงดินใช้สารเร่งพด. การผลิตปุ๋ยชีวภาพ การผลิตแก๊สชีวภาพ รวมถึงการหลักการพัฒนาที่ดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และมีชาวบ้านสมัครเป็นหมอดินอาสาประจำตำบลเพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนในพื้นที่ จนเกิดเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินประจำตำบลขึ้น จากการเข้าร่วมฝึกอบรมเพื่อพัฒนากักเก็บความชื้นดินและการปรับปรุงดินและนำความรู้มาเผยแพร่ในชุมชนให้รู้จักการวิเคราะห์ดิน การปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ การผลิตปุ๋ยให้เหมาะกับการใช้สารเคมี การป้องกันแมลงนำสู่การกำจัดกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิตหมู่ ๕ กลุ่มอาหารปลอดภัยหมู่ ๓ ที่มีการสร้างกฎกติกาในกระบวนการผลิตของกลุ่มสมาชิกโดยไม่ใช้สารเคมี นอกจากนี้ยังมี การ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยคอก การเลี้ยงไส้เดือนดินผลิตปุ๋ยบำรุงดินในหมู่ที่ ๖

(๒) การจัดการสภาวะแวดล้อม มีรูปแบบการบริหารจัดการขยะของพื้นที่ โดยการจัดการขยะที่ต้นทางในระดับครัวเรือน มีการคัดแยกขยะและนำไปทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสด และใช้วิธีฝังกลบ ซึ่งเทศบาลตำบลนาป่าแขงได้จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบริหารจัดการขยะแก่คนในตำบล เป็นการลดค่าใช้จ่ายในการจ้างค่าขนย้าย เป็นการปลูกฝังให้เป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องจัดการขยะในครัวเรือนของตน ในเขตตำบลนาป่าแขงจึงไม่มีถังขยะและรถเก็บขยะ สามารถนำรายจ่ายส่วนนี้ไปใช้พัฒนาตำบลในส่วนที่จำเป็นได้

(๓) การจัดการป่า ที่เป็นแหล่งหาของป่าและสมุนไพรที่สำคัญของชุมชนหมู่ ๘ บ้านค้ายางมีการแผ้วถางขยายพื้นที่ทำการเกษตรรุกเข้าพื้นที่ป่า ผู้นำและชาวบ้านจึงได้รวมตัวกันตั้งแต่เด็กและเยาวชน หัวหน้าครอบครัว ประชาชนบ้าน ประชุมกันตั้งกฎกติกาเพื่อป้องกันและอนุรักษ์ป่าแห่งนี้ไว้ เกิดเป็นกลุ่มอนุรักษ์ป่า (คนสามวัยใส่ใจรักษาป่า) ขึ้นและมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตอำนาจเจริญ ได้เข้ามาหนุนเสริมในด้านกรดูแลอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เทศบาลตำบลนาป่าแขงสนับสนุนงบประมาณให้กลุ่มนี้ได้ดำเนินการสำรวจและรักษาพืชท้องถิ่นไว้ และขยายพันธุ์ พืชสมุนไพรหายาก เช่น กลิ้งกลางดงหรือกลิ้งกลางตานที่เป็นยาอายุวัฒนะ



๒. ปฏิบัติการระบบนิเวศชุมชน

๒.๑ แหล่งเรียนรู้การจัดการทรัพยากรดิน

- ๑) กลุ่มอาหารปลอดภัย หมู่ที่ ๓
- ๒) กลุ่มผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ หมู่ที่ ๓ / หมู่ที่ ๖ / หมู่ที่ ๘ / หมู่ที่ ๙
- ๓) กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อลดต้นทุน หมู่ที่ ๕
- ๔) กลุ่มชุมชนเกษตรปลอดภัย (๖ ฐานการเรียนรู้) หมู่ที่ ๖
- ๕) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (๖ ฐานการเรียนรู้) หมู่ที่ ๘
- ๖) สถานศึกษาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (โรงเรียนบ้านคำย่านาง) หมู่ที่ ๘
- ๗) กลุ่มถั่วลิสง หมู่ที่ ๘
- ๘) สถานศึกษาพอเพียง (โรงเรียนบ้านสามัคคี) หมู่ที่ ๒
- ๙) กลุ่มพอเพียงสู่พาณิชย์ หมู่ที่ ๘
- ๑๐) กลุ่มข้าวอินทรีย์ หมู่ที่ ๓ / หมู่ที่ ๔ / หมู่ที่ ๘ / หมู่ที่ ๑๐

๒.๒ แหล่งเรียนรู้การจัดการทรัพยากรน้ำ

- ๑) กลุ่มบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร หมู่ที่ ๔
- ๒) กลุ่มน้ำดื่มร่วมใจโตโคกพระ หมู่ที่ ๑๐
- ๓) กลุ่มน้ำดื่มประจักษ์ หมู่ที่ ๑
- ๔) กลุ่มน้ำดื่ม หมู่ที่ ๖
- ๕) สถานีสูบน้ำห้วยพระเหลา หมู่ที่ ๔

๒.๓ แหล่งเรียนรู้การจัดการทรัพยากรป่า/พื้นที่สีเขียว

- ๑) กลุ่มป่าพุทธสังฆารชุมชนคนเมืองคำ (โดยคณะทำงานคนสามวัยใส่ใจรักป่า) หมู่ที่ ๘
- ๒) สถานศึกษาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (โรงเรียนบ้านคำย่านาง) หมู่ที่ ๘
- ๓) ป่าชีวิต (วัดสุทธกาวาส) หมู่ที่ ๔
- ๔) ป่าชุมชนบ้านวินัยดี หมู่ที่ ๔
- ๕) ป่าชุมชนบ้านโคกพระ หมู่ที่ ๓

๒.๔ แหล่งเรียนรู้การจัดการอาหารปลอดภัยเพื่อสุขภาพ

- ๑) กลุ่มพอเพียงสู่พาณิชย์ หมู่ที่ ๘
- ๒) กลุ่มอาหารปลอดภัย หมู่ที่ ๓
- ๓) กลุ่มชุมชนเกษตรปลอดภัย (๖ ฐานการเรียนรู้) หมู่ที่ ๖
- ๔) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (๖ ฐานการเรียนรู้) หมู่ที่ ๘
- ๕) กลุ่มข้าวอินทรีย์ หมู่ที่ ๓ / หมู่ที่ ๔ / หมู่ที่ ๘ / หมู่ที่ ๑๐
- ๖) กลุ่มผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ หมู่ที่ ๓ / หมู่ที่ ๖ / หมู่ที่ ๘ / หมู่ที่ ๙
- ๗) สถานศึกษาพอเพียง (โรงเรียนบ้านสามัคคี) หมู่ที่ ๒
- ๘) สถานศึกษาพอเพียง (โรงเรียนบ้านสามแยกขมพู) หมู่ที่ ๖
- ๙) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาป่าแขง หมู่ที่ ๑
- ๑๐) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวินัยดี หมู่ที่ ๔
- ๑๑) กลุ่มเพาะเห็ดฟาง - นางรม หมู่ที่ ๗
- ๑๒) กลุ่มถั่วลิสง หมู่ที่ ๘
- ๑๓) กลุ่มแปรรูปสมุนไพร หมู่ที่ ๑ / หมู่ที่ ๓ / หมู่ที่ ๗ / หมู่ที่ ๑๐
- ๑๔) กลุ่มน้ำจิ้มวุ้น หมู่ที่ ๔
- ๑๖) ธนคารข้าว หมู่ที่ ๑ / หมู่ที่ ๒ / หมู่ที่ ๕ / หมู่ที่ ๖ / หมู่ที่ ๗ / หมู่ที่ ๙ / หมู่ที่ ๑๐
- ๑๗) ตลาดต้องชม หมู่ที่ ๖

๒.๕ แหล่งเรียนรู้การจัดการขยะแบบบูรณาการ

- ๑) กลุ่มการจัดการขยะที่ต้นทาง หมู่ที่ ๑ / หมู่ที่ ๒ / หมู่ที่ ๓ / หมู่ที่ ๔ / หมู่ที่ ๕ / หมู่ที่ ๖ / หมู่ที่ ๗ / หมู่ที่ ๘ / หมู่ที่ ๙ / หมู่ที่ ๑๐
- ๒) กลุ่มอาหารปลอดภัย หมู่ที่ ๓
- ๓) กลุ่มผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ หมู่ที่ ๓ / หมู่ที่ ๖ / หมู่ที่ ๘ / หมู่ที่ ๙
- ๔) กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อลดต้นทุน หมู่ที่ ๕
- ๕) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาป่าแขง หมู่ที่ ๑
- ๖) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวินัยดี หมู่ที่ ๔
- ๗) โรงเรียนบ้านโคกพระ-วินัยดี หมู่ที่ ๓
- ๘) โรงเรียนบ้านสามัคคี หมู่ที่ ๒
- ๙) โรงเรียนบ้านนาป่าแขง หมู่ที่ ๑
- ๑๐) โรงเรียนบ้านสามแยกขมพู หมู่ที่ ๖
- ๑๑) โรงเรียนบ้านโคกเจริญ-ยางเครือพัฒนา หมู่ที่ ๗
- ๑๒) โรงเรียนบ้านคำย่านาง หมู่ที่ ๘
- ๑๓) ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ หมู่ที่ ๑ / หมู่ที่ ๒ / หมู่ที่ ๔ / หมู่ที่ ๖ / หมู่ที่ ๗ / หมู่ที่ ๘ / หมู่ที่ ๑๐

๒.๖ แหล่งเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติ

- ๑) การบริหารจัดการสาธารณภัยทันใจทั่วถึง (ศูนย์ อปพร. ทต.นาป่าแขง) หมู่ที่ ๖
- ๒) หน่วยบริการแพทย์ฉุกเฉิน หมู่ที่ ๖
- ๓) เทศบาลตำบลนาป่าแขง หมู่ที่ ๖
- ๔) คณะทำงานไถนาป่าแขงบ่มกัน หมู่ที่ ๖
- ๕) กองทุนไถนาป่าแขงบ่มกัน หมู่ที่ ๑
- ๖) ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ หมู่ที่ ๖
- ๗) ชมรม อสม. หมู่ที่ ๑
- ๘) กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลนาป่าแขง หมู่ที่ ๖
- ๙) กองทุนสงเคราะห์ราษฎร หมู่ที่ ๑๐

การจัดการทรัพยากรดิน

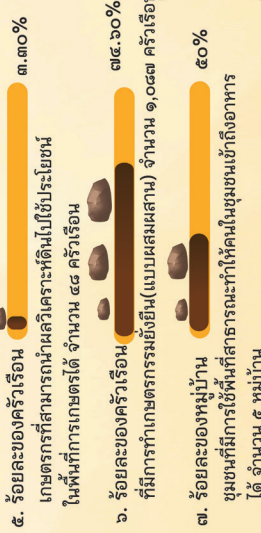
เทศบาลตำบลนาป่าแซง อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

2 ขจัดความหิวไทย



สถานะข้อมูลทรัพยากรดิน

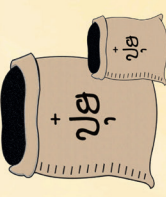
- 1. ตำบลนาป่าแซงมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๐,๘๓๗.๕๐ ไร่ เป็นตำบลขนาดเล็ก มีการแบ่งประเภทการใช้ที่ดินในตำบล คือ ที่อยู่อาศัย ๑,๖๘๑.๒๕ ไร่ เกษตรกรรม ๒๗,๐๕๖.๒๕ ไร่ อุตสาหกรรม ๑๒.๕ ไร่ สถานศึกษา ๑๓๗.๕ ไร่ ศาสนสถาน ๑๕๐ ไร่ สถานที่ราชการ ๒๕ ไร่ ถนนและที่สาธารณะ ๑,๐๐๐ ไร่ อุตสาหกรรม ๑๕.๗๕ ไร่ แหล่งน้ำ ๑๘๗.๕ ไร่ และพื้นที่ป่า ๑๘,๕๖๘.๗๕ ไร่
- 2. จำนวนร้อยละของ คราวเรือนที่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินในการครอบครองที่ดิน จำนวน ๑,๕๐๐ คราวเรือน ๗๖.๐๘%
- 3. จำนวนร้อยละของ คราวเรือนที่มีปัญหาคุณภาพดิน จำนวน ๕๒๘ คราวเรือน ๒๙.๕๕%
- 4. จำนวนร้อยละของ คราวเรือนที่มีการปลูกพืชคลุมดินหรือบำรุงดิน จำนวน ๒๐๖ คราวเรือน ๑๔.๑๓%
- 5. ร้อยละของครัวเรือน เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูก จำนวน ๕๓๗ คราวเรือน ๓๖.๘๕%



- 5. ร้อยละของครัวเรือน เกษตรกรที่สามารถนำผลวิเคราะห์ดินไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรได้ จำนวน ๔๘ คราวเรือน ๓.๓๐%
- 6. ร้อยละของครัวเรือน ที่มีการเกษตรกรรมยั่งยืน (แบบผสมผสาน) จำนวน ๑,๐๘๗ คราวเรือน ๗๔.๖๐%
- 7. ร้อยละของหมู่บ้าน ชุมชนที่มีการใช้พื้นที่สาธารณะทำกิจกรรมเชิงสุขภาพหรือออกกำลังกายได้ จำนวน ๕ หมู่บ้าน ๕๐%

ผลการปฏิบัติการ

- 1. เกษตรกรในตำบลนาป่าแซง จำนวน ๑,๕๕๗ ครัวเรือน มีปริมาณการดำเนินงานไม่ใช้สารเคมี และปลูกพืชปลอดสาร จำนวน ๗๒๐ ครัวเรือน
- 2. เกษตรกรในตำบลนาป่าแซง จำนวน ๗๒๐ ครัวเรือน มีการทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ การทำหมักชีวภาพ การเลี้ยงไส้เดือนมิถุนการใช้ในการเพาะปลูกลดต้นทุน
- 3. เกษตรกร จำนวน ๕๐ คน สามารถเก็บตัวอย่างดินโดยการสุ่มแต่ละจุดในแต่ละแปลงไม่ต่ำกว่า ๔ จุด ชุดเล็ก ๕" เพื่อนำตัวอย่างดินส่งตรวจที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔ จังหวัดร้อยเอ็ด
- 4. เกษตรกร จำนวน ๓ คน หมอดินอาสา จำนวน ๑๐ คน สามารถให้ความรู้ในเรื่องค่า NPK ส่วนธาตุอาหาร และค่า PH ได้ เพื่อนำค่าไปปรับปรุงดินเสีย



ปฏิบัติการจัดการทรัพยากรดิน

- 1. สร้างเครือข่ายความร่วมมือการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรดิน
- 2. จัดตั้งกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 3. ปลูกพืชตระกูลถั่วหรือพืชคลุมดินเพื่อลดต้นทุน การใช้ปุ๋ยเคมี การทำหมักชีวภาพ
- 4. จัดตั้งกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 5. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรดิน
- 6. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 7. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 8. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 9. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 10. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 11. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 12. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 13. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 14. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 15. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 16. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 17. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 18. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 19. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 20. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 21. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 22. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 23. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 24. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 25. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 26. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 27. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 28. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 29. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 30. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 31. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 32. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 33. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 34. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 35. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 36. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 37. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 38. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 39. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 40. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 41. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 42. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 43. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 44. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 45. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 46. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 47. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 48. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 49. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน
- 50. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน



ผู้ได้รับประโยชน์

- 1. เกษตรกรในตำบลนาป่าแซงที่ได้รับประโยชน์ สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ เดิมใช้ปุ๋ยเคมีต้นทุน ๔๕๐ บาทต่อไร่ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพที่ผลิตขึ้นเองต้นทุน ๓๕๐ บาทต่อไร่ เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต ๙๐ บาทต่อไร่
- 2. เกษตรกรลดความเสี่ยงจากสารเคมีตกค้าง เช่น ดินเสื่อมโทรม สุขภาพ และภาวะขาดทุนในการผลิต
- 3. เกษตรกรมีทักษะในการผลิต การคำนวณต้นทุน การพึ่งพาตนเอง
- 4. เกษตรกรรู้จักนำวัสดุคุดิบในพื้นที่มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงดินของตนเอง





๓. การจัดการทรัพยากรดิน

๓.๑ ข้อมูลพื้นที่

ตำบลนาป่าแขมมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๐,๘๓๗.๕๐ ไร่ (๘๑.๓๔ ตร.กม.) มีการแบ่งประเภทการใช้ดินในตำบล คือ ที่อยู่อาศัย ๑,๖๘๑.๒๕ ไร่ (๒.๖๔ ตร.กม.) เกษตรกรรม ๒๙,๐๖๕.๒๕ ไร่ (๔๖.๔๔ ตร.กม.) ธุรกิจการค้า ๑๒.๕ ไร่ (๐.๐๒ ตร.กม.) สถานศึกษา ๑๓๗.๕ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) ศาสนสถาน ๑๕๐ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) สถานที่ราชการ ๒๕ ไร่ (๐.๐๔ ตร.กม.) ถนนและที่สาธารณะ ๑,๐๐๐ ไร่ (๑.๖ ตร.กม.) อุตสาหกรรม ๑๘.๗๕ ไร่ (๐.๐๓ ตร.กม.) แหล่งน้ำ ๑๘๗.๕ ไร่ (๐.๓๐ ตร.กม.) และป่าไม้ ๑๘,๕๖๘.๗๕ (๒๙.๗๑ ไร่)

๓.๒ ความเป็นมาของการจัดการทรัพยากรดิน

เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ทำการเกษตรต้องการความ สะดวก รวดเร็ว จึงหันมาสนใจผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เช่น ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง สารบำรุงพืช ทำให้ดินเสื่อมโทรม ต้นทุนในการผลิตสูง สุขภาพร่างกายของเกษตรกรแย่ เนื่องจากการใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลงมาก ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ นายสมพร บรรลือ หนึ่งในเกษตรกรหมู่ที่ ๕ บ้านนาถาวร ได้เข้าร่วมอบรมกับกรมพัฒนาที่ดินที่กรุงเทพมหานคร และได้ร่วมจัดทำแผนพัฒนาเกษตรระดับชาติเกี่ยวกับข้าวอินทรีย์ และมีความสนใจอยากทำในพื้นที่ตนเอง จึงแจ้งความประสงค์กับเจ้าหน้าที่จากกรมพัฒนาที่ดิน เข้าร่วมโครงการทำวิจัยข้าวในนาดินทรายในพื้นที่นา ของตนที่ตั้งอยู่ บ้านนาถาวร ตำบลนาป่าแขม อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งขั้นตอนการทำวิจัยเริ่มจากการนำดินในแปลงนา ในจุดต่างๆในแปลงทดลอง ไปตรวจคุณภาพดิน และวิเคราะห์ลักษณะดินในแปลงเพื่อจะได้เริ่มต้นอย่างเหมาะสม จากนั้น การจัดน้ำ สิ่งแวดล้อม โดยการจัดเป็นแปลงแต่ละล็อก ทำเป็นแปลงนาสาธิตมีป้ายกำกับ และนำพืชบำรุงดินมาทดลองปลูก แต่ละแปลงไม่ซ้ำกัน ได้แก่ ปลูกแทนแดง ปลูกสำหรับเขียว ข้าวโพด ถั่วพุ่ม ปอเทือง จากนั้นปลูกข้าวในแปลงสาธิตทุกแปลงด้วยข้าวพันธุ์เดียวกัน และใช้ปุ๋ยจากการผลิตเอง ให้เหมาะกับลักษณะดินในแปลงสาธิต และที่วิจัยจากกรมพัฒนาที่ดินจะทำการผลัดค่าต้นข้าวเดือนละครั้ง และวัดค่าคุณภาพข้าวหลังเก็บเกี่ยวจากแปลงนาสาธิตทำการทดลองเป็นระยะเวลา 3 ปีต่อเนื่อง จนได้ผลสรุปจากการทำวิจัยทดลองปลูกข้าวอินทรีย์ และคืนข้อมูลผลการทดลองพร้อมให้คำแนะนำในการปลูกข้าวให้กับ นายสมพร บรรลือ ได้ทราบ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้นายสมพร บรรลือ ได้ตัดสินใจที่จะผลิตข้าวอินทรีย์ที่มีคุณภาพและขยายผลในชุมชนได้ทราบและร่วมดำเนินงานไปด้วยกัน

๓.๓ สถานะข้อมูลทรัพยากรดิน

ตำบลนาป่าแขมมีลักษณะดินอยู่ในกลุ่มชุดดินที่ ๕, ๗, ๑๕, ๖, ๑๖, ๑๗, ๒๕, ๓๕B, ๓๓, ๔๖B, ๔๔B, ๔๗ มีอินทรีย์วัตถุอยู่ในระดับปานกลาง ระดับโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ในระดับปานกลางถึงสูง ระดับฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในระดับสูงถึงสูงมาก ค่า pH อยู่ในระดับที่เป็นกรดจัดถึงกรดจัดมาก

๓.๔ ปฏิบัติการจัดการทรัพยากรดิน

๑) สร้างเครือข่ายความร่วมมือการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรดิน โดยสภาพดินในพื้นที่ตำบลนาป่าแขม มี ๒ แบบ แบบแรกเป็นดินร่วนปนทรายใช้ทำนา ปลูกพืชไร่ และไม้ผล ไม้อ้อยน้ำ แบบที่ ๒ เป็นดินดานหินชั้นล่างซึ่งทำได้เฉพาะปลูกข้าว และพืชไร่ จึงทำให้เกษตรกรรวมตัวกันสร้างเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาเรื่องดิน ประกอบด้วย คณะทำงานไถนาป่าแขมบ่ถ่มกัน กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อลดต้นทุน กลุ่มอาหารปลอดภัย กลุ่มผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ กลุ่มชุมชนเกษตรปลอดภัย (๖ ฐานการเรียนรู้) กลุ่มพอเพียงสู่พาณิชย์

๒) ปลูกพืชตระกูลถั่วหลังฤดูทำนาเพื่อบำรุงดิน ได้แก่ ปลูกแทนแดง ปลูกสำหรับเขียว ข้าวโพด ถั่วพุ่ม ปอเทือง แล้วทำการไถกลบจะเป็นปุ๋ยชั้นดีเลย เพราะการบำรุงดินจะทำให้ดินดีขึ้น ร่วนซุย ปลูกพืชผักงาม ซึ่งทดลองจากแปลงสาธิต จำนวน ๔ ไร่ ของกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อลดต้นทุนหมู่ที่ ๕ บ้านนาถาวร

๓) แก้ไขปัญหาดินเสื่อมสภาพ ดินขาดธาตุอาหาร ลดการใช้สารเคมี โดยการเก็บตัวอย่างดินตรวจหาค่าวิเคราะห์ ที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำค่าไปปรับปรุงดินเสียให้ดีขึ้น และสามารถปลูกพืชระยะสั้นได้

๔) มีแหล่งเรียนรู้คือกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อลดต้นทุน เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิดการไม่ใช้สารเคมี โดยการผลิตปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิตเดิมใช้ปุ๋ยเคมี ต้นทุน ๔๔๐ ต่อไร่ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพที่ผลิตขึ้นเอง ๓๕๐ บาทต่อไร่ สามารถลดต้นทุนการผลิต ๙๐ บาทต่อไร่

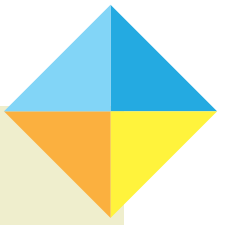
๓.๕ ผลการปฏิบัติการและผู้ได้รับผลประโยชน์

๑) เกษตรกรจำนวน ๕๐ คน สามารถเก็บตัวอย่างดินโดยการสุ่มแต่ละจุดในแต่ละแปลงไม่ต่ำกว่า ๔ จุด ชุดลึก ๕” เพื่อนำตัวอย่างดินส่งตรวจที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔ จังหวัดร้อยเอ็ด

๒) เกษตรกร จำนวน ๓ คน หมอดินอาสา จำนวน ๑๐ คน สามารถให้ความรู้ในเรื่องค่า NPK ส่วนธาตุอาหาร และค่า PH ได้ เพื่อนำค่าไปปรับปรุงดินเสีย

๓.๖ ความสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals- SDGs)

เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหยบรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืน / เป้าประสงค์ที่ ๒.๑ ยุติความหิวโหยและสร้างหลักประกันให้ทุกคน โดยเฉพาะที่ยากจนและอยู่ในภาวะเปราะบางอันรวมถึงทารกได้เข้าถึงอาหารที่ปลอดภัยมีโภชนาการและเพียงพอตลอดทั้งปีภายใน ๒๕๗๓



๔. การจัดการทรัพยากรน้ำ

๔.๑ ข้อมูลพื้นที่

ข้อมูลพื้นฐานตำบลตำบลนาป่าแข่งมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๐,๘๓๗.๕๐ ไร่ (๘๑.๓๔ ตร.กม.) มีการแบ่งประเภทการใช้ดินในตำบล คือ ที่อยู่อาศัย ๑,๖๘๑.๒๕ ไร่ (๒.๖๙ ตร.กม.) เกษตรกรรม ๒๙,๐๖๕.๒๕ ไร่ (๔๖.๔๙ ตร.กม.) ธุรกิจการค้า ๑๒.๕ ไร่ (๐.๐๒ ตร.กม.) สถานศึกษา ๑๓๗.๕ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) ศาสนสถาน ๑๕๐ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) สถานที่ราชการ ๒๕ ไร่ (๐.๐๔ ตร.กม.) ถนนและที่สาธารณะ ๑,๐๐๐ ไร่ (๑.๖ ตร.กม.) อุตสาหกรรม ๑๘.๗๕ ไร่ (๐.๐๓ ตร.กม.) แหล่งน้ำ ๑๘๗.๕ ไร่ (๐.๓๐ ตร.กม.) และป่าไม้ ๑๘,๕๖๘.๗๕ (๒๙.๗๑ ไร่)

๔.๒ ความเป็นมาของการจัดการทรัพยากรน้ำ

เทศบาลตำบลนาป่าแข่งมีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ลุ่มทุ่งนา มีบึงน้ำ ลำห้วยล้อมรอบ “ ห้วยยาง ” เป็นลำห้วยสำคัญ ในช่วงฝน มีปริมาณน้ำมากและทำให้เกิดอุทกภัยเป็นประจำทุกปี ทำให้พื้นที่การเกษตรเสียหาย และในช่วงหน้าแล้งปริมาณน้ำน้อยมาก ไม่สามารถทำการเกษตร เทศบาลตำบลนาป่าแข่งจึงได้จัดทำโครงการ “ฝ่ายชะลอน้ำ” เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ ในการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างสมบูรณ์แบบ เพื่อประโยชน์ของพี่น้องเกษตรกรผู้ได้รับความเดือดร้อน

๔.๓ สถานะข้อมูลทรัพยากรน้ำ

ตำบลนาป่าแข่งมี ๑๐ หมู่บ้าน คราวเรือนทั้งหมด ๑,๔๕๗ คราวเรือน ประชากร ๕,๘๗๗ คน เป็นชาย ๒,๙๗๒ คน เป็นหญิง ๒,๙๐๕ คน ประชากรมีการกักเก็บน้ำฝนไว้ใช้ในครัวเรือน จำนวน ๑,๔๕๗ คราวเรือน มีระบบประปา จำนวน ๙ หมู่ ระบบประปาหมู่บ้าน จำนวน ๑ หมู่ บ่อบาดาล จำนวน ๕๗ บ่อ สระน้ำ จำนวน ๒๖ แห่ง ฝาย จำนวน ๑๓ แห่ง บ่อน้ำตื้น จำนวน ๒๔ แห่ง ลำห้วย ๑๕ แห่ง ทำนบกั้นน้ำ จำนวน ๑๐ แห่ง ฝายขนาด ๑,๔๐๐ ลิตร เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้หน้าแล้ง จำนวน ๑,๑๐๐ ใบ และถังเก็บน้ำ จำนวน ๓๒ ใบ ซึ่งมีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค และทำการเกษตรในหน้าแล้ง

๔.๔ ปฏิบัติการจัดการทรัพยากรน้ำ

๑) สร้างเครือข่ายความร่วมมือการบริหารจัดการน้ำเพื่อทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี โดยการดำเนินกิจกรรมของ คณะทำงานไทนาป่าแข่งปลื้มกัน ร่วมกับ กลุ่มบริหารจัดการน้ำตำบลนาป่าแข่ง ทำการสำรวจแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อทำการเกษตรของแต่ละหมู่บ้าน ว่ามีแหล่งน้ำที่สามารถทำเกษตรได้ทั้งปีกี่แห่ง หมู่ที่ ๑ มีลำห้วย ๒ แห่ง สระน้ำ ๗ แห่ง ฝาย ๓ แห่ง บ่อน้ำตื้น ๕ แห่ง หมู่ที่ ๒ ลำห้วย ๒ แห่ง สระน้ำ ๓ แห่ง ฝาย ๒ แห่ง บ่อน้ำตื้น ๕ แห่ง หมู่ที่ ๓ สระน้ำ ๓ แห่ง ฝาย ๒ แห่ง บ่อน้ำตื้น ๑ ห้วย ๑ แห่ง หมู่ที่ ๔ สระน้ำ ๒ แห่ง ฝาย ๑ แห่ง บ่อน้ำตื้น ๓ แห่ง ห้วย ๔ แห่ง หมู่ที่ ๕ สระน้ำ ๑ แห่ง บ่อน้ำตื้น ๑ แห่ง หมู่ที่ ๖ สระน้ำ ๑ แห่ง บ่อน้ำตื้น ๒ แห่ง ห้วย ๑ แห่ง หมู่ที่ ๗ สระน้ำ ๔ แห่ง ฝาย ๒ แห่ง บ่อน้ำตื้น ๓ แห่ง ลำห้วย ๒ แห่ง หมู่ที่ ๘ สระน้ำ ๒ แห่ง บ่อน้ำตื้น ๖ แห่ง ลำห้วย ๒ แห่ง หมู่ที่ ๙ สระน้ำ ๑ แห่ง ฝาย ๑ แห่ง บ่อน้ำตื้น ๑ แห่ง และหมู่ที่ ๑๐ สระน้ำ ๒ แห่ง ฝาย ๑ แห่ง บ่อน้ำตื้น ๒ แห่ง ลำห้วย ๑ แห่ง

๒) ปลุกจิตสำนึกในการอนุรักษ์น้ำให้เด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป เทศบาลตำบลนาป่าแข่ง ได้จัดทำโครงการฝ่ายชะลอน้ำเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง ก่อสร้างฝายชะลอน้ำแบบผสมผสานโดยใช้วัสดุตามธรรมชาติ กั้นห้วยยาง จำนวน ๒ จุด ในพื้นที่บ้านหมู่ ๑ บ้านนาป่าแข่ง ผู้เข้าร่วมโครงการมีสภาเด็กและเยาวชนตำบลนาป่าแข่ง อปพร.ตำบลนาป่าแข่ง อสม.และประชาชนผู้ทำการเกษตร

๓) การบริการน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค โดยมีประชาชนของเทศบาล จำนวน ๙ หมู่บ้านที่ใช้ร่วมกัน ส่วนหมู่ที่ ๓ บ้านโคกพระใช้ประปาหมู่บ้าน มีบ่อบาดาล จำนวน ๕๗ แห่ง มีฝายขนาด ๑,๔๐๐ ลิตรไว้กักเก็บน้ำ จำนวน ๑,๑๐๐ ใบ มีถังกักเก็บน้ำ จำนวน ๓๒ ใบ และยังมีงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลนาป่าแข่งไว้คอยบริการเรื่องน้ำในยามฉุกเฉิน

๔) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำสร้างแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร คณะทำงานไทนาป่าแข่งปลื้มกัน และกลุ่มบริหารจัดการน้ำจากการสำรวจก็จัดทำแผนในการให้ความรู้ในการกักเก็บน้ำไว้ใช้อุปโภคบริโภค และไว้ใช้ทำการเกษตรในหน้าแล้ง

๕) มีแหล่งผลิตน้ำดื่มที่ได้มาตรฐาน จำนวน ๒ แห่ง คือกลุ่มน้ำดื่มร่วมใจโคกพระ และน้ำดื่มประชารัฐหมู่ที่ ๑ บ้านนาป่าแข่ง ซึ่งผลิตน้ำจำหน่าย โดยผ่านการตรวจสอบจากคณะทำงานไทนาป่าแข่งปลื้มกันร่วมกับ รพ.สต.นาป่าแข่ง โรงพยาบาลปทุมราชวงศา

๔.๕ ผลการปฏิบัติการและผู้ได้รับผลประโยชน์

๑) ร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนาป่าแข่ง จำนวน ๑,๐๘๐ ครัวเรือน มีน้ำเพียงพอ ต่อการทำเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๙๘

๒) ร้อยละของจำนวนครัวเรือนในตำบลนาป่าแข่งมีน้ำอุปโภค บริโภคเพียงพอต่อความต้องการ จำนวน ๑,๔๐๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐๘

๓) ร้อยละของโรงเรียนในพื้นที่ตำบลนาป่าแข่งมีน้ำสะอาดไว้บริโภค จำนวน ๕ แห่ง คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐

๔) ร้อยละของโรงน้ำดื่มชุมชนที่ได้มาตรฐาน รองรับกับครัวเรือน ในตำบลนาป่าแข่ง จำนวน ๒ แห่ง มีทั้งหมด ๒ แห่ง

๔.๖ ความสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals- SDGs)

เป้าหมายที่ ๖ สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน / เป้าประสงค์ที่ ๖.๑ ทุกคนเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัย / เป้าประสงค์ที่ ๖.๓ การปรับปรุงคุณภาพน้ำ โดยการลดมลพิษจัดการกักขังและการลดการปล่อยสารเคมีอันตราย / เป้าประสงค์ที่ ๖.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและสร้างหลักประกันว่าจะมีน้ำใช้ไม่มีการขาดแคลนน้ำ อย่างยั่งยืน / เป้าประสงค์ที่ ๖.๖ ปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ ป่าไม้ ๖.๖ สนับสนุนและเพิ่มความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการจัดการน้ำและสุขอนามัย

การจัดจัดการทรัพยากรป่า

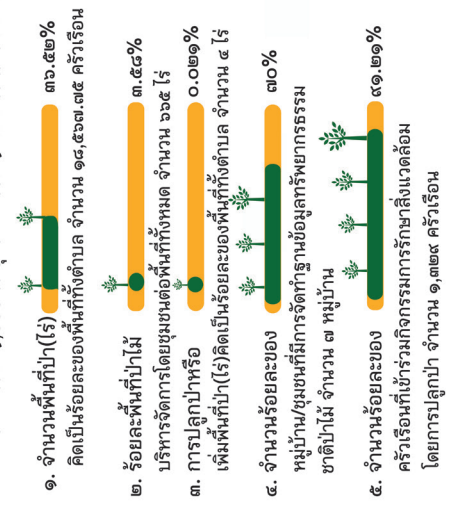
เทศบาลตำบลนาป่าแซง อำเภอชุมพวงราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

15 การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก



สถานะข้อมูลทรัพยากรป่า

ตำบลนาป่าแซงมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๐,๘๓๗.๕๐ ไร่ เป็นตำบลขนาดเล็กละมีการแบ่งประเภทการใช้ที่ดินในตำบล คือ ที่อยู่อาศัย ๑,๖๘๑.๒๕ ไร่ เกษตรกรรม ๒๙,๐๕๖.๒๕ ไร่ ไร่ การจัดการป่า ๑๒.๕ ไร่ สถานศึกษา ๑๓๗.๕ ไร่ ศาสนสถาน ๑๕๐ ไร่ สถานที่ราชการ ๒๕ ไร่ ถนนและที่สาธารณะ ๑,๐๐๐ ไร่ อุตสาหกรรม ๑๘.๗๕ ไร่ แหล่งน้ำ ๑๘๗.๕ ไร่ และพื้นที่ป่า ๑๘,๕๖๘.๗๕ ไร่



ผลการปฏิบัติ

๑. สามารถป้องกันไฟป่า บุกรุก ลักลอบ ตัดไม้ทำลายป่า ได้ทุกครั้ง (เกิดไฟป่า ๖ ครั้งใน ๑ ปีที่ผ่านมา)
๒. มี กฏ กติการ่วมกันในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน จำนวน ๑๐ ชุมชน
๓. คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเฝ้าระวัง จำนวน ๗ หมู่บ้าน
๔. มีกลุ่มอาสาที่ดูแลรักษาป่าชุมชนประกอบด้วยกลุ่มเด็กเยาวชนวัยทำงาน วัยผู้ใหญ่ ทำหน้าที่อาสาสมัครดูแลป่า จำนวน ๑๒ กลุ่ม
๕. มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้นจากการร่วมกันปลูกป่าของชุมชน ปีละ ๒ - ๔ ไร่

ปฏิบัติการจัดการทรัพยากรป่า

- งานและกิจกรรม**
๑. การสร้างการมีส่วนร่วมและ การบูรณาการอนุรักษ์ป่า
 - คณะทำงานไทนป่าแซงบึงถิ่นกัน คณะทำงานคนสามวัยใส่ใจรักษาป่า ผู้ใหญ่ชุมชน, คณะกรรมการหมู่บ้าน, คณะกรรมการป่าชุมชน, โรงเรียน, สภาคเด็กและเยาวชน, วัด, ชรบ., อปพร., เทศบาลตำบลนาป่าแซง, วิทยาลัยผู้สูงวัยไทนป่าแซงบึงถิ่นกัน
 ๒. กำหนดกติกาชุมชนการใช้ประโยชน์จากป่า
 - คณะทำงานไทนป่าแซงบึงถิ่นกัน คณะทำงานคนสามวัยใส่ใจรักษาป่า ผู้ใหญ่ชุมชน, คณะกรรมการหมู่บ้าน, คณะกรรมการป่าชุมชน, โรงเรียน, สภาคเด็กและเยาวชน, วัด, ชรบ., อปพร., เทศบาลตำบลนาป่าแซง, วิทยาลัยผู้สูงวัยไทนป่าแซงบึงถิ่นกัน
 ๓. กลไกในการการดูแลป่าชุมชน
 - คณะทำงานไทนป่าแซงบึงถิ่นกัน คณะทำงานคนสามวัยใส่ใจรักษาป่า ผู้ใหญ่ชุมชน, คณะกรรมการหมู่บ้าน, คณะกรรมการป่าชุมชน, โรงเรียน, สภาคเด็กและเยาวชน, วัด, ชรบ., อปพร., เทศบาลตำบลนาป่าแซง, วิทยาลัยผู้สูงวัยไทนป่าแซงบึงถิ่นกัน
 ๔. จัดทำฐานข้อมูลป่าชุมชน
 - คณะทำงานไทนป่าแซงบึงถิ่นกัน คณะทำงานคนสามวัยใส่ใจรักษาป่า ผู้ใหญ่ชุมชน, คณะกรรมการหมู่บ้าน, คณะกรรมการป่าชุมชน, โรงเรียน, สภาคเด็กและเยาวชน, วัด, ชรบ., อปพร., เทศบาลตำบลนาป่าแซง, วิทยาลัยผู้สูงวัยไทนป่าแซงบึงถิ่นกัน

ผู้ได้รับประโยชน์

๑. ประชาชนในชุมชนมีอาหารที่กินได้บริโภคตามฤดู ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และยังสามารถนำอาหารจากป่าไปขายสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน
๒. เด็กนักเรียน จำนวน ๔๐๐ คน จากโรงเรียนในเขตพื้นที่ ๕ แห่ง นอกเขตพื้นที่ ๗ แห่ง มาเข้าค่ายลูกเสือที่ป่าพุทธสัจจะชุมชนเมืองคำ เพื่อเรียนรู้สมุนไพรพื้นบ้านที่ใช้ประโยชน์ได้ สัตว์ป่า เท็ดกิมได้ เท็ดพิษ และไม้ใช้สอย
๓. ตำบลนาป่าแซงมีผู้ช่วยเฝ้าหวาน จำนวน ๒๘๒ คน ไบนะรุมนสามารถลดน้ำไหลในเลือดหญิงหลังคลอด จำนวน ๒๘ คน นำรากต้นนครกมมาต้มช่วยทำให้มีน้ำนมสม่ำเสมอ
๔. เกษตรกรที่มีพื้นที่ที่กินน้อย ทางคณะทำงานไทนป่าแซงบึงถิ่นกัน พร้อมคณะกรรมการรักษาป่า และคณะกรรมการหมู่บ้านได้แบ่งพื้นที่ป่า จำนวน ๒๐ ไร่ ปลูกข้าว และปลูกผักได้



๕. การจัดการทรัพยากรป่า

๕.๑ ข้อมูลพื้นที่

ข้อมูลพื้นฐานตำบลข้อมูลพื้นฐานตำบลตำบลนาป่าแข่งมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๐,๘๓๗.๕๐ ไร่ (๘๑.๓๔ ตร.กม.) มีการแบ่งประเภทการใช้ดินในตำบล คือ ที่อยู่อาศัย ๑,๖๘๑.๒๕ ไร่ (๒.๖๔ ตร.กม.) เกษตรกรรม ๒๙,๐๖๕.๒๕ ไร่ (๔๖.๔๙ ตร.กม.) ธุรกิจการค้า ๑๒.๕ ไร่ (๐.๐๒ ตร.กม.) สถานศึกษา ๑๓๗.๕ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) ศาสนสถาน ๑๕๐ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) สถานที่ราชการ ๒๕ ไร่ (๐.๐๔ ตร.กม.) ถนนและที่สาธารณะ ๑,๐๐๐ ไร่ (๑.๖ ตร.กม.) อุตสาหกรรม ๑๘.๗๕ ไร่ (๐.๐๓ ตร.กม.) แหล่งน้ำ ๑๘๗.๕ ไร่ (๐.๓๐ ตร.กม.) และป่าไม้ ๑๘,๕๖๘.๗๕ (๒๙.๗๑ ไร่)

๕.๒ ความเป็นมาของการจัดการทรัพยากรป่า

ป่าพุทธสังฆารชุมชนคนเมืองคำ เป็นป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในความดูแลของชาวบ้านหมู่ที่ ๘ บ้านคำย่านาง ซึ่งมีอาณาเขตโดยทิศเหนือติดต่อกับ บ้านหนองไผ่น้อย ตำบลหนองข่า ทิศใต้ติดต่อกับ บ้านยางเครือพัฒนา ตำบลนาป่าแข่ง ทิศตะวันออกติดต่อกับ บ้านคำย่านาง ตำบลนาป่าแข่ง และทิศตะวันตกติดต่อกับบ้านโนนงาม ตำบลโนนงาม มีเนื้อที่รวมทั้งหมด ๔๐๐ ไร่ ซึ่งแต่ก่อนชาวบ้านเรียกกันว่า ป่าदानพุทธสังฆาร ซึ่งที่มาของการเรียกมาจากชื่อพ่อขาน ซึ่งเป็นพรานป่าเข้ามาเลี้ยงสัตว์ และหาอาหารอยู่ในป่าแห่งนี้ จนได้มาเสียชีวิตอยู่ที่บริเวณด้านหิน จากนั้น ประมาณปี พ.ศ.๒๕๑๐ มีพระพุทธรูปหนึ่งชื่อ พระคำผล ท่านได้เดินทางมาพบพื้นที่แห่งนี้เป็นที่ที่สงบร่มเย็นจึงทำการปักกรตเจริญภาวนา ปฏิบัติกรรมฐาน อยู่บนด้านหิน และชาวบ้านได้มาพบจึงมีความศรัทธา ได้นำอาหารมาถวาย และมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาจึงได้พากันก่อสร้างที่พักสงฆ์ให้ท่าน จึงได้เพิ่มคำว่า “ พุทธ ” ซึ่งสื่อถึงพระพุทธศาสนา จึงเป็นที่มาของชื่อ “ दानพุทธสังฆาร ” ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ โรงเรียนบ้านคำย่านางได้นำนักเรียนเดินทางเข้าค่ายลูกเสือในป่าदानพุทธสังฆารนำโดยคุณครูสงวน เถาว์โท หลังจากที่พักนักเรียนไปทำกิจกรรม และพักแรมในป่าคุณครูได้พานักเรียนเดินสำรวจพืชสมุนไพร ผลไม้กินได้ และไม้ใช้สอย เป็นพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นจุดเริ่มต้นทำให้คุณครูนำมาปรึกษาผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำย่านาง ผู้นำชุมชน ต้องการอนุรักษ์ป่าเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนและประชาชนทั่วไปได้ศึกษา

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นายสงวน เถาว์โท ครูโรงเรียนบ้านคำย่านาง ได้มีแนวคิดที่จะสร้างป่าให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็กนักเรียนหรือโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาป่าแข่งอย่างจริงจัง จึงมีการประชุมคณะกรรมการป่า ร่วมกับ ประชาชนท้องถิ่นบ้านคำย่านาง และประชาชนบ้านคำย่านาง ได้เข้าไปสำรวจฐานทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในป่าพุทธสังฆารชุมชนคนเมืองคำ ซึ่งจากการสำรวจพบพืชสมุนไพรที่ชาวบ้านนำมาใช้ประโยชน์ได้ จำนวน ๙๐ ชนิด สัตว์ท้องถิ่น จำนวน ๗ ชนิด เห็ดกินได้ จำนวน ๔ ชนิด เห็ดพิษจำนวน ๖ ชนิด และไม้ใช้สอยอีก ๑๐ ชนิด จึงทำให้ป่าพุทธสังฆารชุมชนคนเมืองคำ เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่จะเข้ามาศึกษา โดยให้ทราบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับป่าพุทธสังฆารชุมชนคนเมืองคำ ระบบนิเวศป่าพุทธสังฆารชุมชนคนเมืองคำห่วงโซ่อาหาร แนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในป่าพุทธสังฆารชุมชนคนเมืองคำ สมุนไพรพื้นบ้าน และแผนที่แสดงแหล่งเรียนรู้ในป่าพุทธสังฆารชุมชนคนเมืองคำ

ปัจจุบันการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมภายในป่าพุทธสังฆารชุมชนคนเมืองคำ มีฐานการเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละฐานการเรียนรู้จะมีนายสงวน เถาว์โท ครูโรงเรียนบ้านคำย่านางร่วมกับประชาชนท้องถิ่น และแกนนำตัวแทนนักเรียนบ้านคำย่านาง คอยแนะนำให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน และผู้ที่สนใจ เข้ามาศึกษาหาความรู้ ซึ่งจะแบ่งแต่ละฐานดังนี้ ฐานที่ ๑ ศึกษาพืชสมุนไพรพื้นบ้านพร้อมประโยชน์ เช่น สาบเสือ หมากใต้ใบ ข่อยด่าน หม้อ สามสิบตากวาง อ้อยสามสวน เป็นต้น ฐานที่ ๒ ศึกษาอาหารกินได้ในป่าพุทธสังฆารชุมชนคนเมืองคำ เช่น ขี้เหล็ก มันฮีบ กอย อีพุก หวาย เห็ด หน่อไม้ เป็นต้น ฐานที่ ๓ ศึกษาผลไม้กินได้ เช่น มะหวด ลำดวน หมากเฒ่า เล็บแมว เป็นต้น ฐานที่ ๔ ศึกษาไม้พรรณไม้ใช้สอย เช่น ต้นขบป่า ต้นเปื่อย ต้นรัง ต้นค่าง ต้นเค็ง ต้นเหมือด เป็นต้น และแต่ละฐานก็จะมี การให้ความรู้เกี่ยวกับที่มาของป่า การดูแลป่าคุณค่าและการใช้ประโยชน์ของป่า การสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนสร้างจิตสำนึกให้รักป่า ให้ป่ามีชีวิตยืนยาว ไปสู่คนรุ่นลูกรุ่นหลานได้ศึกษาต่อ ให้อยู่คู่กับคนในชุมชนสืบต่อไป

๕.๓ สถานะข้อมูลทรัพยากรป่า

พื้นที่ป่าทั้งหมดของตำบลนาป่าแข่งที่ยังคงสภาพป่า และมีการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว มีเนื้อที่ประมาณ ๘,๕๖๘.๗๕ ไร่ ๑๓.๗๑ ตร.กม.

๕.๔ ปฏิบัติการจัดการทรัพยากรป่า

๑) การสร้างการมีส่วนร่วมและการบูรณาการอนุรักษ์ป่า โดยที่คณะทำงานไถนาป่าแข่งปลื้มกัน ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ป่าพุทธสังฆารชุมชนคนเมืองคำ เทศบาลตำบลนาป่าแข่ง จะมีโครงการจัดกิจกรรมเพิ่มพื้นที่ป่า ๒ ครั้งต่อปี คือวันที่ ๑๒ สิงหาคม และ วันที่ ๕ ธันวาคมของทุกปี จากการร่วมกันปลูกป่าของชุมชน ซึ่งมีป่าเพิ่มขึ้นปีละ ๒ - ๔ ไร่

๒) กำหนดกติกาชุมชนการใช้ประโยชน์จากป่า ตำบลนาป่าแข่งมี ๑๐ หมู่บ้าน พื้นที่ป่ามีอยู่ ๗ หมู่บ้าน ทั้ง ๗ หมู่บ้านมีการกำหนดกติกาในการใช้ป่าทั้ง ๗ หมู่บ้าน กติกาการหาอาหารป่า นำสัตว์เข้าไปเลี้ยง สมุนไพรป่า และการนำไม้มาใช้สอยจะต้องขออนุญาตจากคณะกรรมการป่าทุกครั้ง

๓) กลไกในการการดูแลป่าชุมชน ของตำบลนาป่าแข่งในพื้นที่ป่า ๗ หมู่บ้านจะดำเนินงานโดยคณะกรรมการป่าหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน อปพร. ชรบ ของหมู่บ้าน ร่วมกับคณะทำงานไถนาป่าแข่งปลื้มกัน ซึ่งทำหน้าที่ดูแลรักษาป่าในแต่ละหมู่บ้าน

๔) จัดทำฐานข้อมูลป่าชุมชน คณะกรรมการป่าของหมู่บ้านร่วมกับ ประชาชนชาวบ้าน คณะทำงานไถนาป่าแข่งปลื้มกัน ร่วมกันสำรวจข้อมูลป่า เช่น สมุนไพร ไม้พรรณไม้ เห็ด สัตว์ป่าที่ยังคงมี เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลและดูแลอนุรักษ์ให้คงอยู่

๕.๕ ผลการปฏิบัติการและผู้ได้รับผลประโยชน์

ในชุมชนมีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้นถึง ๒ - ๔ ไร่ ต่อปี ประชาชนในชุมชน มีส่วนร่วมในการปลูกป่า อนุรักษ์ป่า ฟื้นฟูป่า รวมถึงกำหนด กฎ กติกา ระเบียบของชุมชนในการใช้ประโยชน์จากป่า ป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า ให้ครอบครัวทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน เกิดเป็นแหล่งอาหารชุมชนจากป่าที่สมบูรณ์ มีความมั่นคงทางอาหาร

๕.๖ ความสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs)

เป้าหมายที่ ๑๕ ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ / เป้าประสงค์ที่ ๑๕.๒ ส่งเสริมการดำเนินการด้านการบริหารจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่า ฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรม และเพิ่มการปลูกป่าและฟื้นฟูป่าทั่วโลก ภายในปี ๒๕๖๓ / เป้าประสงค์ที่ ๑๕.๖ สร้างหลักประกันว่าจะมีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม และส่งเสริมการเข้าถึงทรัพยากรเหล่านั้นอย่างเหมาะสม

การจัดอาหารปลอดภัยเพื่อสุขภาพ

เทศบาลตำบลนาป่าแขวง อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

2 ขจัดความกังวลไทย



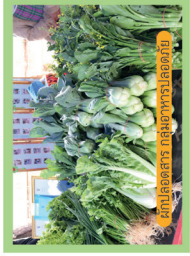
สถานะข้อมูลอาหารชุมชน

ตำบลนาป่าแขวงมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๐,๘๗๗.๕๐ ไร่ เป็นตำบลขนาดเล็ก มีการแบ่งประเภทการใช้ที่ดินในตำบล คือ ที่อยู่อาศัย ๑,๖๘๑.๒๕ ไร่ ๒๙.๕๖๕ ไร่ สรรพการ ๑๒.๕ ไร่ สถานศึกษา ๑๓๗.๕ ไร่ ศาลาประชาคม ๑๕๐ ไร่ สถานที่ราชการ ๒๕ ไร่ ถนนและที่สาธารณะ ๑,๐๐๐ ไร่ อุตสาหกรรม ๑๘.๗๕ ไร่ แหล่งน้ำ ๑๘๗.๕ ไร่ และพื้นที่ป่า ๑๘,๕๖๘.๗๕ ไร่

- ร้อยละครัวเรือนที่ทำเกษตรกรรมยั่งยืน (แบบผสมผสาน) จำนวน ๕๐๔ ครัวเรือน ๓๔.๕%
- ร้อยละครัวเรือนที่ใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะ จำนวน ๑,๔๕๗ ครัวเรือน ๑๐๐%
- ร้อยละพื้นที่สาธารณะที่ประชาชนในชุมชนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน ๑๐๐%
- ร้อยละของหมู่บ้านชุมชนที่มีการใช้พื้นที่สาธารณะให้คนในชุมชนเข้าถึงอาหารได้ จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน ๑๐๐%
- จำนวนร้อยละพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน ๒๙,๐๕๖.๒๕ ไร่ ๕๗.๑%
- ร้อยละครัวเรือนของเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพปลูก จำนวน ๕๓๗ ครัวเรือน ๓๖.๘%



ปลูกอาหารปลอดภัย



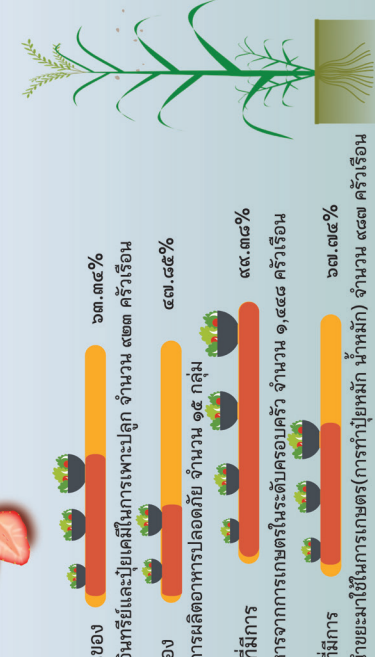
ปลูกอาหารปลอดภัย



ปลูกอาหารปลอดภัย



ปลูกอาหารปลอดภัย



ผลการปฏิบัติ

- เกษตรกรมีพืชผักที่มีคุณภาพ ไม่มีสารพิษตกค้าง มีความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๖
- เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้นเนื่องจากไม่มีการฉีดสารพิษเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ทำให้เกษตรกรปลอดภัยจากสารพิษ ร้อยละ ๙๖.๕๖
- ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๕
- เกษตรกรมีความรู้ในด้านการปลูกผักปลอดสารมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๕



ปฏิบัติการจัดการอาหารชุมชน

- #### งานและกิจกรรม
- การทำเกษตรแบบปลอดสารเคมี โดยการทำปุ๋ยอินทรีย์ที่สามารถผลิตขึ้นเองจากน้ำหมักชีวภาพ จากเศษอาหารในครัวเรือน
 - การรวมกลุ่มเพื่อปลูกผักกินเองและเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว
 - การนำนมผงเสริมสุขภาพ มาปรับใช้ในการทำเกษตร
- #### ทุนทางสังคม
- กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อลดต้นทุน, กลุ่มชุมชนเกษตรปลอดสาร ๖ ฐานการเรียนรู้, กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ, กลุ่มอาหารปลอดภัย, ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง, กลุ่มพอเพียงสู่พาณิชย์, กลุ่มข้าวอินทรีย์, กลุ่มอินทรีย์บ้านโคกพระ, กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ, กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพบ้านเฮา ม.๔
 - กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อลดต้นทุน, กลุ่มชุมชนเกษตรปลอดสาร ๖ ฐานการเรียนรู้, กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ, กลุ่มอาหารปลอดภัย, ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง, กลุ่มพอเพียงสู่พาณิชย์, กลุ่มข้าวอินทรีย์, กลุ่มอินทรีย์บ้านโคกพระ, กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ, กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพบ้านเฮา ม.๔
 - กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อลดต้นทุน, กลุ่มชุมชนเกษตรปลอดสาร ๖ ฐานการเรียนรู้, สถานศึกษาพอเพียงโรงเรียนบ้านสามัคคี, กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง, กลุ่มพอเพียงสู่พาณิชย์, กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพบ้านเฮา ม.๔



ตลาดนัดโรงเรียน

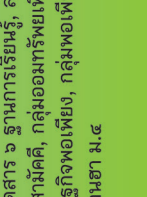
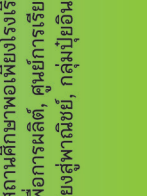


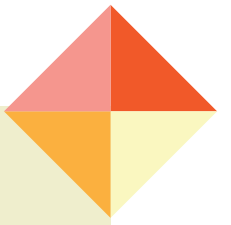
ตลาดนัดโรงเรียน

ผู้ได้รับประโยชน์

- ร้อยละประชาชนตำบลนาป่าแขวง ได้บริโภคผักที่มีคุณภาพ ไม่มีสารพิษตกค้าง ทำให้สุขภาพดี คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๖
- ร้อยละนักเรียนในพื้นที่ตำบลนาป่าแขวง ได้ปฏิบัติสิ่งที่ดีกว่า แปลงข้าวปลอดสาร ปลูกผักปลอดสารไว้เป็นอาหารกลางวัน สร้างรายได้ให้กับเด็กนักเรียน คิดเป็นร้อยละ ๕๐
- ร้อยละครัวเรือนเกษตรกรในตำบลนาป่าแขวง มีอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัว หลังฤดูเก็บเกี่ยว คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๑๕
- ประชาชนที่ถูกรบกวนจากการทำงานของคนเกษตรกรรมในตำบลนาป่าแขวงมีรายได้จากการจ้างงานของคนเกษตรกรรมในพื้นที่

- #### ทุนทางสังคม
- กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อลดต้นทุน, กลุ่มชุมชนเกษตรปลอดสาร ๖ ฐานการเรียนรู้, กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ, กลุ่มอาหารปลอดภัย, ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง, กลุ่มพอเพียงสู่พาณิชย์, กลุ่มข้าวอินทรีย์, กลุ่มอินทรีย์บ้านโคกพระ, กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพบ้านเฮา ม.๔
 - กลุ่ม อสม., โทรโข่ง, รพ.สต.วินยดี, รพ.สต.นาป่าแขวง, เทศบาลตำบลนาป่าแขวง, กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน โรงพยาบาลปทุมราชวงศา, โรงเรียนในตำบลนาป่าแขวง, โรงเรียนบ้านเสกใหญ่ตำบลเสก, สาธารณสุขปทุมราชวงศา, สถานีตำรวจภูธรปทุมราชวงศา
 - สถานศึกษาพอเพียง โรงเรียนบ้านสามัคคี สถานศึกษาโรงเรียนบ้านคำยานงสถานศึกษาพอเพียง โรงเรียนบ้านสามแยกหมู่





๖. การจัดการอาหารปลอดภัยเพื่อสุขภาพ

๖.๑ ข้อมูลพื้นที่

ข้อมูลพื้นฐานตำบลข้อมูลพื้นฐานตำบลตำบลนาป่าแขมมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๐,๘๓๗.๕๐ ไร่ (๘๑.๓๔ ตร.กม.) มีการแบ่งประเภทการใช้ดินในตำบล คือ ที่อยู่อาศัย ๑,๖๘๑.๒๕ ไร่ (๒.๖๔ ตร.กม.) เกษตรกรรม ๒๙,๐๖๕.๒๕ ไร่ (๔๖.๔๙ ตร.กม.) ธุรกิจการค้า ๑๒.๕ ไร่ (๐.๐๒ ตร.กม.) สถานศึกษา ๑๓๗.๕ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) ศาสนสถาน ๑๕๐ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) สถานที่ราชการ ๒๕ ไร่ (๐.๐๔ ตร.กม.) ถนนและที่สาธารณะ ๑,๐๐๐ ไร่ (๑.๖ ตร.กม.) อุตสาหกรรม ๑๘.๗๕ ไร่ (๐.๐๓ ตร.กม.) แหล่งน้ำ ๑๘๗.๕ ไร่ (๐.๓๐ ตร.กม.) และป่าไม้ ๑๘,๕๖๘.๗๕ (๒๙.๗๑ ไร่)

๖.๒ ความเป็นมาของการจัดการอาหารปลอดภัย

จากการน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นแนวทางนำพาสู่ความมั่นคงและยั่งยืนทำให้เกษตรกรหันมายึดหลักพอเพียงปรับเปลี่ยนการผลิตต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มคุณภาพสร้างความปลอดภัยในด้านอาหารทำให้เกษตรกรเปลี่ยนจากการใช้ปุ๋ยเคมีมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนซึ่งสอดคล้องกับแนวทางนโยบายของรัฐบาล ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เกษตรตำบลตำบลนาป่าแขมได้ดำเนินจัดอบรมโครงการในการทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพขึ้น เพื่อที่จะให้คนในชุมชนได้มาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากวิทยากรผู้ที่มีความรู้ในการทำปุ๋ยอินทรีย์ที่สามารถผลิตขึ้นใช้เองจากน้ำหมักชีวภาพจากเศษอาหารในครัวเรือน และปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักจากวัสดุที่เหลือใช้ เช่น ใบไม้ ใช้เองโดยไม่ต้องใช้สารเคมี ทำให้ลดต้นทุนการผลิต จึงทำให้เกษตรกรในพื้นที่ตำบลนาป่าแขมเกิดการรวมกลุ่มเพื่อทำข้าวอินทรีย์ เช่น กลุ่มข้าวฮักบ้านเฮา กลุ่มอ่อมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มข้าวกล้อง หมู่ที่ ๓ และเกิดการรวมกลุ่มปลูกผักปลอดภัย เช่น กลุ่มปลูกผักปลอดภัย หมู่ที่ ๓ กลุ่มชุมชนเกษตรปลอดภัย ๖ ฐานการเรียนรู้ กลุ่มพอเพียงสู่พาณิชย์ กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อลดต้นทุน ขึ้น

๖.๓ สถานะข้อมูลการจัดการอาหารชุมชน

ตำบลนาป่าแขมมี ๑๐ หมู่บ้าน จำนวน ๑,๔๕๗ ครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ๒๙,๑๑๘.๗๕ ไร่ (๔๖.๕๙ ตร.กม.) ซึ่งมีครัวเรือนที่ทำเกษตรกรรมยั่งยืน(แบบผสมผสานปลอดภัย) จำนวน ๕๐๔ ครัวเรือน และครัวเรือนของเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการเพาะปลูก จำนวน ๕๓๗ ครัวเรือน

๖.๔ ปฏิบัติการจัดการอาหารชุมชน

- ๑) การทำเกษตรแบบปลอดภัยโดยการทำปุ๋ยอินทรีย์ที่สามารถผลิตขึ้นใช้เองจากน้ำหมักชีวภาพ จากเศษอาหารในครัวเรือน
- ๒) การรวมกลุ่มเพื่อปลูกผักกินเองและเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว โดยหลังฤดูการทำนาเกษตรกรจะทำการแปลงปลูกผักปลอดภัยปลูกกินเองและจำหน่าย โดยจำหน่ายที่ ตลาดป่าชุมชน ตลาดผักปลอดภัยอำเภอปทุมราชวงศา และตลาดต้องชม
- ๓) การน้อมนำเศรษฐกิจ มาปรับใช้ในการทำเกษตร โดยเกษตรกรจะแบ่งเนื้อที่จากการทำนาทำเป็นแปลงเกษตรผสมผสาน เช่น เลี้ยงปลา เลี้ยงไส้เดือน ปลูกผัก ปลูกกล้วย ข่า ตะไคร้ ไร่โรตัสในครอบครัวลดค่าใช้จ่าย เหลือนำไปขายเพื่อเป็นรายได้อีกทางหนึ่ง
- ๔) การนำสินค้าไปขายในตลาดภาคพื้นและช่องทางออนไลน์ สร้างรายได้ให้ได้อย่างมั่นคง โดยกลุ่มพอเพียงสู่พาณิชย์เป็นปราชญ์ที่สร้างการตลาดทั้งภาคพื้นและการขายทางออนไลน์ โดยทางกลุ่มจะสอนการทำตลาดให้กับเกษตรกรทุกกลุ่ม และช่วยแต่ละกลุ่มทำตลาด
- ๕) การรณรงค์และการส่งสารของ อสม.เพื่อเฝ้าระวังและการทำงานร่วมกับอ.น้อย ร่วมกันออกตรวจสารพิษที่ตกค้างจากอาหารทะเล ลูกชิ้น ผลไม้ดอง ถังออก เพื่อตรวจหาสารปนเปื้อนโดยใช้ชุดตรวจทดสอบศูนย์วิทยาศาสตร์ จังหวัดอุบลราชธานี
- ๖) การบูรณาการการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในตำบลนาป่าแขมได้เพิ่มปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงไปเป็นหลักสูตรของการเรียนการสอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

๖.๕ ผลการปฏิบัติและผู้ได้รับผลประโยชน์

- ๑) เกษตรกรมีพืชผักที่มีคุณภาพ ไม่มีสารพิษตกค้าง มีความปลอดภัยแก่ผู้บริโภคคิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๖
- ๒) เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้นเนื่องจากไม่มีการฉีดสารพิษป้องกันและกำจัดศัตรูพืชทำให้เกษตรกรปลอดภัยจากสารพิษ ร้อยละ ๙๖.๕๖
- ๓) ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๕๔
- ๔) เกษตรกรมีความรู้ในด้านการปลูกผักปลอดภัยมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๘

๖.๖ ความสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs)

เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหยบรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืน / เป้าประสงค์ที่ ๒.๑ ยุติความหิวโหยและสร้างหลักประกันให้ทุกคน โดยเฉพาะที่ยากจนและอยู่ในภาวะเปราะบางอันรวมถึงทารกได้เข้าถึงอาหารที่ปลอดภัยมีโภชนาการและเพียงพอตลอดทั้งปีภายใน ๒๕๗๓



กิจกรรมประชุมหารือกับอาสาสมัครหมู่บ้าน



กิจกรรมทำความสะอาดหมู่บ้าน



กิจกรรมทำสวนและรดน้ำต้นไม้



กิจกรรมให้ความรู้แก่หมู่บ้าน



ถังคัดแยกขยะ ๖ สี



การขนขยะด้วยรถเก็บขยะ

12 แผนการ
บูรณาการ
และการผลิต
ที่ยั่งยืน



การจัดการขยะแบบบูรณาการ

เทศบาลตำบลนาป่าแซง อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

สถานะข้อมูลขยะ

ตำบลนาป่าแซงมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๐,๘๓๗.๕๐ ไร่ เป็นตำบลขนาดเล็ก มีการแบ่งประเภทการใช้ที่ดินในตำบล คือ ที่อยู่อาศัย ๑,๖๑๑.๒๕ ไร่ เกษตรกรรม ๒๗,๐๖๖.๒๕ ไร่ อุตสาหกรรม ๑๒.๕ ไร่ สถานศึกษา ๑๓๗.๕ ไร่ ศาสนสถาน ๑๕๐ ไร่ สถานีราชการ ๒๕ ไร่ ถนนและที่สาธารณะ ๑,๐๐๐ ไร่ อุตสาหกรรม ๑๘,๗๕ ไร่ แหล่งน้ำ ๑๘๗.๕ ไร่ และพื้นที่ป่า ๑๘,๕๖๘.๘๕ ไร่

- จำนวนครัวเรือน ๑,๕๕๗ ครัวเรือน จำนวนประชากร ๕,๘๗๗ คน
- การจัดการด้วย ๒๗.๓๘% การคัดแยกขยะ จำนวน ๓๙๙ ครัวเรือน
- การนำขยะ ๓๕.๕๙% สดไปใช้ในการเกษตร (ปุ๋ยหมัก) จำนวน ๕๐๕ หลังคาเรือน
- จำนวนและร้อยละ ๘.๑๖% ของครัวเรือนเกษตรกรที่มีการโคกปลวกหรือปลูก ปอเพื่อป้องกันปัญหาเหาเสว็ดทางการเกษตร จำนวน ๑๑๙ ครัวเรือน
- จำนวนและร้อยละ ๖๗.๙๕% ของครัวเรือนที่มีมาตรการปริมาณขยะ การคัดแยกขยะออกมากำจัด ปริมาณก่อนนำไปกำจัด จำนวน ๙๙๐ ครัวเรือน
- ร้อยละของครัวเรือน ๒๘% ที่มีการคัดแยกขยะโดยครัวเรือน เช่น ถ่าน ไฟฉาย หลอดไฟ กระป๋องยาฆ่าแมลง เป็นต้น จำนวน ๔๐๘ ครัวเรือน

ผลการปฏิบัติ

- จำนวนและร้อยละ ๕๐.๐๑% ครัวเรือนที่มีการจัดการขยะ เช่น นำไปทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ปุ๋ยได้เดือน ดิน การทำขยะเป็นของใช้ เป็นต้น จำนวน ๕๘๓ ครัวเรือน
- จำนวนและร้อยละ ๓๐% ของหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีการติดกฏกติกาชุมชนเรื่องการจัดการขยะ จำนวน ๓ หมู่บ้าน
- จำนวนและร้อยละ ๓๐% ของหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีมาตรการในการจัดการขยะ และครบวงจร ในชุมชน กิจกรรมในการจัดการขยะครบทุกประเภท และครบวงจร ในชุมชน จำนวน ๓ หมู่บ้าน
- จำนวนหรือร้อยละ ๑๐% ของหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาเป็นชุมชน ต้นแบบปลอดขยะ จำนวน ๑ หมู่บ้าน จำนวน ๑ หมู่บ้าน
- จำนวนและร้อยละ ๑๕.๐๕% ของประชากรที่เข้าร่วมการฝึกอบรมแกนนำ ในครัวเรือนผู้นำชุมชนเยาวชน ในการแปรรูปรีไซเคิลจัดการขยะในชุมชน จำนวน ๘๕๕ คน
- ปริมาณขยะเฉลี่ยต่อคน ๐.๐๐๓%

ผลการปฏิบัติ

- เกิดการจัดแยกขยะจากต้นทางแบบมีส่วนร่วม
- ประชาชนทุกครัวเรือน แยกนำ ในตำบลนาป่าแซง มีความรู้ ในการคัดแยกขยะ ๕ ประเภท
- เกิดจุดรวบรวมขยะอันตราย
- ประชาชนในตำบลนาป่าแซงรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะได้อย่างทั่วถึง
- สามารถนำความรู้ที่ได้จากภาคีต่างๆมาปรับใช้ในพื้นที่
- ปริมาณขยะในชุมชนลดลง
- ประชาชนตื่นตัวจากการณรงค์ประชาสัมพันธ์และเข้าถึงการคัดแยกขยะ
- จากการคัดแยกขยะสามารถสร้างมูลค่าจากการขายขยะรีไซเคิล
- การใช้น้ำหมักชีวภาพนำไปใช้ในการเกษตรลดการใช้สารเคมี
- จากการปลูกต้นไม้เพื่อป้องกันดินร่วนซุย ปลูกข้าว ปลูกผัก ปลูกผลไม้



ผู้ได้รับผลประโยชน์

- ครัวเรือนของประชาชนที่ทำการคัดแยกขยะจากต้นทางแบบมีส่วนร่วม จำนวน ๑,๒๐๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๓๑
- ประชาชนทุกครัวเรือน แกนนำ ในตำบลนาป่าแซง มีความรู้ในการคัดแยกขยะ ๕ ประเภท จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐
- เกิดจุดรวบรวมขยะอันตราย จำนวน ๒ จุด ที่ พร.สต.นาป่าแซง และพร.สต.วินัยดี
- ประชาชนในตำบลนาป่าแซงรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมการคัดแยกขยะได้อย่างทั่วถึง คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๑๒
- ปริมาณขยะในชุมชนลดลง เดือนละ ๑.๕ ตัน
- ประชาชนตื่นตัวจากการณรงค์ประชาสัมพันธ์และเข้าถึงการคัดแยกขยะ คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๓๕
- จากการคัดแยกขยะสามารถสร้างมูลค่าจากการขายขยะรีไซเคิล คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๒

ปฏิบัติการจัดการทรัพยากร

งานและกิจกรรม

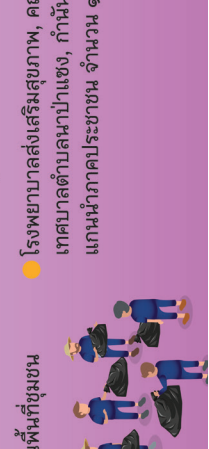
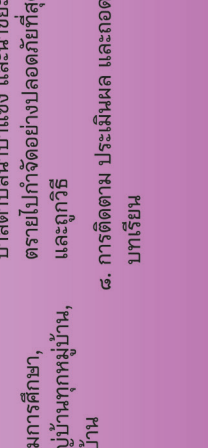
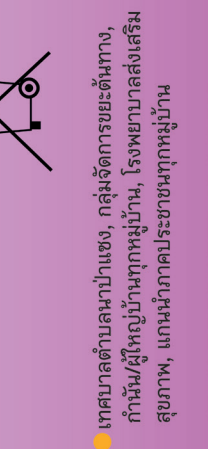
- กิจกรรมการคัดแยกขยะอินทรีย์ รีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป
- การจัดอาหารขยะอินทรีย์ ขยะเปียก หรือเศษอาหารระดับครัวเรือนนำมาทำ เป็นปุ๋ยหมักชีวภาพและปุ๋ยหมักชีวภาพ
- จัดตั้งจุดรวบรวมขยะอินทรีย์ที่เทศบาลตำบลนาป่าแซง และนำขยะอันตรายไปกำจัดอย่างปลอดภัยที่สุด และถูกวิธี
- การติดตาม ประเมินผล และถอดบทเรียน

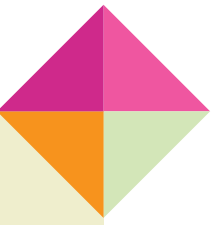
ทุนทางสังคม

- กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน, เทศบาลตำบลนาป่าแซง
- กลุ่มจัดการขยะต้นทาง, กลุ่มชุมชนเพื่อเกษตรปลอดภัย, โรงพยายบาลส่งเสริมสุขภาพ, วัด, โรงเรียน, เทศบาลตำบลนาป่าแซง
- กลุ่มจัดการขยะต้นทาง, กลุ่มชุมชนเพื่อเกษตรปลอดภัย, โรงพยายบาลส่งเสริมสุขภาพ, วัด, โรงเรียน, เทศบาลตำบลนาป่าแซง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ, คณะกรรมการศึกษา, เทศบาลตำบลนาป่าแซง, กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน, แกนนำภาคประชาชน จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน

งานและกิจการ

- โครงการบ้านอยู่ น่าดู น่ามอง
- การอบรมให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ
- การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์
- การศึกษาดูงานในพื้นที่ชุมชนใกล้เคียง





๗. การจัดการขยะแบบบูรณาการ

๗.๑ ข้อมูลพื้นที่

ข้อมูลพื้นฐานตำบลข้อมูลพื้นฐานตำบลตำบลนาป่าแขมมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๐,๘๓๗.๕๐ ไร่ (๘๑.๓๔ ตร.กม.) มีการแบ่งประเภทการใช้ดินในตำบล คือ ที่อยู่อาศัย ๑,๖๘๑.๒๕ ไร่ (๒.๖๔ ตร.กม.) เกษตรกรรม ๒๙,๐๖๕.๒๕ ไร่ (๔๖.๔๔ ตร.กม.) ธุรกิจการค้า ๑๒.๕ ไร่ (๐.๐๒ ตร.กม.) สถานศึกษา ๑๓๗.๕ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) ศาสนสถาน ๑๕๐ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) สถานที่ราชการ ๒๕ ไร่ (๐.๐๔ ตร.กม.) ถนนและที่สาธารณะ ๑,๐๐๐ ไร่ (๑.๖ ตร.กม.) อุตสาหกรรม ๑๘.๗๕ ไร่ (๐.๐๓ ตร.กม.) แหล่งน้ำ ๑๘๗.๕ ไร่ (๐.๓๐ ตร.กม.) และป่าไม้ ๑๘,๕๖๘.๗๕ (๒๙.๗๑ ไร่)

๗.๒ ความเป็นมาของการจัดการขยะ

เทศบาลตำบลนาป่าแขม เคยมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ โดยได้ใช้งบประมาณตำบลละ ๑ ล้านบาทในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มาใช้ในกิจกรรมการคัดแยกขยะและทำปุ๋ยหมักชีวภาพ และตั้งงบประมาณไว้ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายปี ๒๕๕๙ จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท เพื่อใช้จ่ายโครงการหมู่บ้าน คัดแยกขยะในครัวเรือน และ จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาทในโครงการทำปุ๋ยหมักชีวภาพซึ่งมีกิจกรรมการรณรงค์ให้ประชาชนทั้ง ๒ หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ ๓ บ้านโคกพระ และหมู่ที่ ๑๐ บ้านโคกพระ ได้ทำความสะอาด ทุกเดือน และส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาขยะมูลฝอยที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน และต่อมาได้มีนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้ดำเนินการจังหวัดสะอาด เทศบาลตำบลนาป่าแขมจึงได้ใช้โอกาสนี้ในการขับเคลื่อนนโยบายจังหวัดสะอาดในการจัดการขยะต้นทาง โดยการจัดประชุมผู้นำ แกนนำ ทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน เพื่อรับทราบแนวทางการดำเนินงาน และได้ทำบันทึกความร่วมมือการจัดการขยะต้นทางทั้ง ๑๐ หมู่บ้านในเดือนธันวาคม ๒๕๕๙ ทุกหมู่บ้านแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการขยะต้นทางในหมู่บ้าน จำนวน ๑๕ คน เป็นผู้นำการขับเคลื่อน ซึ่งการดำเนินงานจัดการด้านการจัดการขยะต้นทางจำเป็นต้องทำอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำ และทำให้เป็นกระแสวาระตำบล เพราะจะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมคนให้เกิดการมีความตระหนักเข้าใจในการจัดการขยะเป็นหน้าที่ของตน ไม่ใช่ของใคร หรือหน่วยงานใดหน่วยงานอื่น

๗.๓ สถานะข้อมูลขยะ

- ๑) จำนวนครัวเรือน ๑,๔๕๗ ครัวเรือน จำนวนประชากร ๕,๘๗๗ คน
- ๒) การจัดการด้วยการคัดแยกขยะ จำนวน ๓๙๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๘
- ๓) การนำขยะไปใช้ในการเกษตร(ปุ๋ยหมัก) จำนวน ๕๐๔ หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๙
- ๔) จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่มีการไกล่เกลี่ยหรือปลูกปอเทืองเพื่อลดปัญหาเผาเศษวัสดุทางการเกษตร จำนวน ๑๑๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๖
- ๕) จำนวนและร้อยละของครัวเรือนที่มีการลดปริมาณขยะ การคัดแยกขยะออกมามาใช้ประโยชน์ก่อนนำไปกำจัด จำนวน ๙๙๐ ครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ ๖๗.๙๔
- ๖) ร้อยละของครัวเรือนที่มีการคัดแยกของเสียอันตรายจากครัวเรือน เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ กระจก ยาม่าแมลง เป็นต้น จำนวน ๔๐๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๘
- ๗) จำนวนและร้อยละครัวเรือนที่มีการจัดการขยะ เช่น นำไปทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ปุ๋ยใส่เดือนดิน การทำขยะเป็นของใช้ เป็นต้น จำนวน ๕๘๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๑%
- ๘) จำนวนและร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีการกำหนดกฎกติกาชุมชนเรื่องการจัดการขยะ จำนวน ๓ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๓๐
- ๙) จำนวนและร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีมาตรการในการจัดการขยะ และเกิดโครงการกิจกรรมในการจัดการขยะครบทุกประเภท และครบวงจร ในชุมชน จำนวน ๓ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๓๐
 - ๑๐) จำนวนหรือร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบปลอดขยะ ๑ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๑๐
 - ๑๑) จำนวนและร้อยละของประชากรที่เข้าร่วมการฝึกอบรมแกนนำ ในครัวเรือนผู้นำชุมชนเยาวชน ในการแปรรูปขยะเค็ลจัดการขยะในชุมชน จำนวน ๘๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๕
 - ๑๒) ปริมาณขยะเฉลี่ยต่อคน คิดเป็น ๐.๐๐๓ ต่อคน

๗.๔ ปฏิบัติการจัดการขยะ

- ๑) โครงการบ้านนำอยู่ นำดู นำมอง จัดกิจกรรมพัฒนาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้านโดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องโดยควรให้ความสำคัญความสะอาดภายในตัวบ้าน บริเวณบ้าน และพื้นที่สาธารณะ บริเวณชุมชน หอ้งน้ำสาธารณะในศาลาประชาคม
- ๒) การอบรมให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะจัดอบรมให้ความรู้การคัดแยกขยะ ๔ ประเภทแก่แกนนำ จำนวน ๑๕๓ คน (ครัวเรือน) แบ่งออกเป็น ๒ รุ่น รุ่นที่ ๑ จำนวน ๗๖ คน รุ่นที่ ๒ จำนวน ๗๗ คน
 - ๓) กิจกรรมการคัดแยกขยะอินทรีย์รีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป จัดซื้อถังสีดำขนาด ๒๐ ลิตรให้ครัวเรือนที่เข้าร่วมจำนวน ๑๕๓ ครัวเรือนเพื่อคัดแยกขยะอินทรีย์ในครัวเรือน จัดซื้อถังขยะขนาด ๑๐๐ ลิตรเพื่อเป็นที่รวมขยะอินทรีย์จากครัวเรือน ติดตั้งไว้ ๒ จุดๆ ละ ๑ ถัง จุดที่ ๑ ตลาดป่า จุดที่ ๒ ศูนย์การเรียนรู้ จัดซื้อถังขยะประจำรถซาเล้งเพื่อขนถ่ายขยะอินทรีย์จากครัวเรือนและตลาดป่ามาที่ศูนย์เรียนรู้เพื่อทำปุ๋ยหมัก จำนวน ๑ ถัง ขนาด ๕๐ ลิตร โดยเก็บขยะอินทรีย์ ทุกวัน
 - ๔) การจัดการขยะอินทรีย์ ขยะเปียกหรือเศษอาหารระดับครัวเรือนนำมาเป็นปุ๋ยหมักชีวภาพและปุ๋ยหมักชีวภาพ ขยะเปียกหรือเศษอาหารระดับครัวเรือนนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักชีวภาพและปุ๋ยหมักชีวภาพที่ศูนย์เรียนรู้ มีเครื่องสับกิ่งไม้ ในการสับกิ่งไม้ และใบไม้ก่อนการหมัก จำนวน ๑ เครื่อง วงของซีเมนต์ในการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ จำนวน ๑๐ ชุด หมักเศษอาหารและขยะเปียกในถังหมักขนาด ๑๐๐ ลิตร จำนวน ๕ ถัง ปุ๋ยหมักชีวภาพรวบรวมโดยใส่กระสอบไว้เตรียมนำไปใช้ประโยชน์
 - ๕) จัดตั้งจุดรวบรวมขยะอันตรายที่เทศบาลตำบลนาป่าแขม และนำขยะอันตรายไปกำจัดอย่างปลอดภัยที่สุด และถูกวิธี

๗.๕ ผลการปฏิบัติการและผู้ได้รับผลประโยชน์

- ๑) เกิดการคัดแยกขยะจากต้นทางแบบมีส่วนร่วม
- ๒) ประชาชนทุกครัวเรือน แกนนำ ในตำบลนาป่าแขม มีความรู้ในการคัดแยกขยะ ๔ ประเภท
- ๓) เกิดจุดรวบรวมขยะอันตราย
- ๔) ประชาชนในตำบลนาป่าแขมรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการคัดแยกขยะได้อย่างเข้าใจในทั่วถึง
- ๕) สามารถนำความรู้ที่ได้จากกาศึกษาดูงานในการจัดการขยะต้นทางมาปรับใช้ในพื้นที่
- ๖) ปริมาณขยะในชุมชนลดลง
- ๗) ประชาชนตื่นตัวจากการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และเข้าถึงการคัดแยกขยะ
- ๘) จากการคัดแยกขยะสามารถสร้างมูลค่าจากการขายขยะรีไซเคิล
- ๙) การใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพนำไปใช้ในการเกษตรลดการใช้สารเคมี
- ๑๐) จากการปลูกต้นปอเทืองไกล่เกลี่ยทำให้ดินร่วนซุย ปลูกข้าว ปลูกผักงาม

๗.๖ ความสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs)

เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน / เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๓ ลดขยะเศษอาหารของโลกครึ่งหนึ่งในระดับค้าปลีกและผู้บริโภค และลดการสูญเสียอาหารจากกระบวนการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว ภายในปี ๒๕๗๓ / เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๕ ลดการผลิตของเสียโดยการป้องกัน การลด การแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำมาใช้ซ้ำ ภายในปี ๒๕๗๓



๘. การจัดการภัยพิบัติ

๘.๑ ข้อมูลพื้นที่

ข้อมูลพื้นฐานตำบลข้อมูลพื้นฐานตำบลตำบลนาป่าแข่งมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๐,๘๓๗.๕๐ ไร่ (๘๑.๓๔ ตร.กม.) มีการแบ่งประเภทการใช้ดินในตำบล คือ ที่อยู่อาศัย ๑,๖๘๑.๒๕ ไร่ (๒.๖๙ ตร.กม.) เกษตรกรรม ๒๙,๐๖๕.๒๕ ไร่ (๕๖.๔๙ ตร.กม.) ธุรกิจการค้า ๑๒.๕ ไร่ (๐.๐๒ ตร.กม.) สถานศึกษา ๑๓๗.๕ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) ศาสนสถาน ๑๕๐ ไร่ (๐.๒๔ ตร.กม.) สถานที่ราชการ ๒๕ ไร่ (๐.๐๔ ตร.กม.) ถนนและที่สาธารณะ ๑,๐๐๐ ไร่ (๑.๖ ตร.กม.) อุตสาหกรรม ๑๘.๗๕ ไร่ (๐.๐๓ ตร.กม.) แหล่งน้ำ ๑๘๗.๕ ไร่ (๐.๓๐ ตร.กม.) และป่าไม้ ๑๘,๕๖๘.๗๕ (๒๙.๗๑ ไร่)

๘.๒ ความเป็นมาของการจัดการภัยพิบัติ

ในช่วงฤดูฝนของทุกปี มักมีลมกรรโชกแรงหรือมีพายุทั่วทุกภาคของประเทศและทำให้เกิดอุบัติเหตุทางไฟฟ้าได้ อาทิ กระแสไฟฟ้าขัดข้องจากสาเหตุเสาอากาศ ป้ายโฆษณาต้นไม้หรือกิ่งไม้ใหญ่ล้มทับสายไฟฟ้าแรงสูงและบ้านเรือนที่พังก่อภัย เป็นเหตุให้กระแสไฟฟ้าดับเป็นวงกว้าง หรือเกิดอันตรายต่อชีวิต และทรัพย์สินประชาชน ซึ่งทางเทศบาลตำบลนาป่าแข่งเป็นผู้รับผิดชอบและแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น

ดังนั้นเทศบาลตำบลนาป่าแข่ง ได้เล็งเห็นความสำคัญ และตระหนักถึงความปลอดภัย ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในองค์กร ชุมชน และท้องถิ่น จึงได้จัด “โครงการตัดทอนกิ่งไม้ออกสายไฟฟ้าสาธารณะปรับปรุงภูมิทัศน์ ถนน ในเขตตำบลนาป่าแข่ง” ขึ้น เพื่อพื้นที่ในเทศบาลตำบลนาป่าแข่งมีความสะอาดเรียบร้อยมากขึ้นประชาชนมีไฟฟ้าสาธารณะใช้อย่างปลอดภัยและทำให้ไฟฟ้าสาธารณะไม่ขัดข้องและดับในช่วงฤดูฝน

๘.๓ สถานะข้อมูลภัยพิบัติ

- ๑) สัดส่วนการเกิดไฟป่าในพื้นที่ ต่อการเกิดภัยพิบัติทุกประเภท จำนวน ๓๐ ครั้ง/ต่อปี
- ๒) สัดส่วนการเกิดพายุในพื้นที่ ต่อการเกิดภัยพิบัติทุกประเภท จำนวน ๕ ครั้ง/ต่อปี
- ๓) ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าร่วมการซ่อมแซมเหมือนจริงตั้งแต่การแจ้งเหตุการณภัยและการช่วยเหลือหลังเกิดเหตุ จำนวน ๙๘ ครัวเรือน
- ๔) ร้อยละของครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง จำนวน ๑๐ ครัวเรือน
- ๕) ร้อยละของครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากอัคคีภัย จำนวน ๑ ครัวเรือน
- ๖) ร้อยละของครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากวาตภัย จำนวน ๓ หลังคาเรือน/ต่อปี
- ๗) ร้อยละของครัวเรือนที่ได้รับการช่วยเหลือ พื้นที่หลังภัยพิบัติ ได้รับการช่วยเหลือเบื้องต้นทุกหลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐
- ๘) สัดส่วนทุนทางสังคมระดับบุคคล แกนนำ ผู้นำชุมชน ที่มีศักยภาพด้านการจัดการภัยพิบัติ จำนวน ๙๘ คน

๘.๔ ปฏิบัติการจัดการภัยพิบัติ

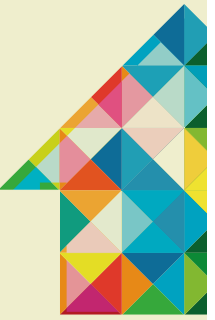
- ๑) การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือในด้านอุบัติเหตุ ทางเทศบาลตำบลนาป่าแข่งได้จัดหน่วยบริการแพทย์ฉุกเฉินให้บริการประชาชน ตลอด ๒๔ ชั่วโมง
- ๒) การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือชุมชนในด้านอัคคีภัย มีงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และ อปพร. ผลัดเวรยามกันให้บริการประชาชน ตลอด ๒๔ ชั่วโมง
- ๓) การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือชุมชนในด้านวาตภัย เช่น บ้านพังโรงเรือนพัง ต้นไม้ล้มตามถนน โดยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อปพร.และหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน
- ๔) การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือชุมชนในด้านภัยแล้ง เช่น น้ำไม่เพียงพอในการอุปโภค บริโภคหรือในการทำเกษตร กลุ่มบริหารจัดการน้ำ และงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้บริการความช่วยเหลือ

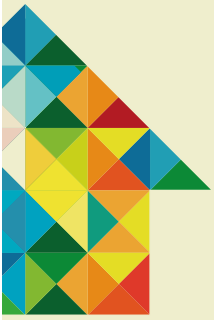
๘.๕ ผลการปฏิบัติการและผู้ได้รับผลประโยชน์

- ๑) ประชาชน จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน ๑,๔๕๗ ครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบได้รับการช่วยเหลือในทันที รวดเร็ว ประชาชนรู้สึกไว้วางใจในความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต
- ๒) ประชาชนในตำบลนาป่าแข่งที่ได้รับผลกระทบจากอัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ได้รับการช่วยเหลือเบื้องต้นทันทีจากคณะทำงานไทนาป่าแข่งบ่มกัณฑ์ กองทุนไทนาป่าแข่งบ่มกัณฑ์คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐
- ๓) หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน และอปพร.อยู่เวรตลอด ๒๔ ชั่วโมง เพื่อลงพื้นที่ช่วยเหลือประชาชนทันทีที่เกิดภัย ตามด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านให้ความช่วยเหลือทันที คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ จากการเกิดเหตุ
- ๔) เกิดกลุ่มที่เข้าไปดูแลด้านสภาพจิตใจ การให้กำลังใจ เมื่อประสบภัยพิบัติ จำนวน ๕ กลุ่ม ประกอบด้วย คณะทำงานไทนาป่าแข่งบ่มกัณฑ์ กองทุนไทนาป่าแข่งบ่มกัณฑ์ ชมรมนางฟ้า กำนัน
- ๕) เกิดกลุ่มเกษตรจิตอาสาที่มีศักยภาพเข้าไปช่วยในเรื่องการสร้างอาชีพเบื้องต้นเมื่อเกิดภัยพิบัติ จำนวน ๓๐ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๐ จากกลุ่มทั้งหมดในพื้นที่
- ๖) เกิดกองทุนที่สามารถนำเงินออกมาช่วยเหลือได้ทันที จำนวน ๓๔ แห่ง

๘.๖ ความสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs)

เป้าหมายที่ ๑๓ ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น / ๑๓.๑ เสริมภูมิทัศน์ด้านทานและขีดความสามารถในการปรับตัวต่ออันตรายและภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศในทุกประเทศ / ๑๓.๒ บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ / ๑๓.๓ พัฒนาการศึกษ การสร้างความตระหนักรู้ และขีดความสามารถของมนุษย์และของสถาบันในเรื่องการลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปรับตัว การลดผลกระทบ และการเตือนภัยล่วงหน้า / ๑๓.๖ ส่งเสริมกลไกที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการวางแผนและการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีประสิทธิภาพในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และให้ความสำคัญต่อผู้หญิง เยาวชน และชุมชนท้องถิ่นและชายขอบ







สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓)

เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เทศบาลตำบลนาป่าแซง

อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

